

UGC NET PAPER 2 NOVEMBER 20, 2021 SHFIT 1 GUJARATI QUESTION PAPER

Topic:- 37Gujarati_A

1) «શિવભીલડીસંવાદ» કૃતિના કર્તા કોણ છે ?

- (1) બાલણ
- (2) શામળ
- (3) નાકર
- (4) શ્રીધર વ્યાસ

[Question ID = 507][Question Description = Q01_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2025]
2. 2 [Option ID = 2026]
3. 3 [Option ID = 2027]
4. 4 [Option ID = 2028]

2) «સુન્દરમ્» ની કઈ કૃતિ નથી ?

- (1) લોકલીલા
- (2) સમયરંગ
- (3) ઈશ
- (4) અવલોકના

[Question ID = 508][Question Description = Q02_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2029]
2. 2 [Option ID = 2030]
3. 3 [Option ID = 2031]
4. 4 [Option ID = 2032]

3) દેરિદાનો મુખ્ય નિરુપણ વિષય કયો છે ?

- (1) દવનિ વિચાર
- (2) અર્થવિચાર
- (3) લેખનવિચાર
- (4) વાક્યવિચાર

[Question ID = 509][Question Description = Q03_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2033]
2. 2 [Option ID = 2034]
3. 3 [Option ID = 2035]
4. 4 [Option ID = 2036]

4) કયો સાત્વિક ભાવ નથી ?

- (1) સ્વેદ
- (2) સ્વસ્તંગ
- (3) વૈવર્ચ
- (4) વિસ્મય

[Question ID = 510][Question Description = Q04_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2037]
2. 2 [Option ID = 2038]
3. 3 [Option ID = 2039]
4. 4 [Option ID = 2040]

5) 'કલાનું મુખ્ય પ્રયોજન ચેતનાનો વિસ્તાર છે' આ વિધાન ક્યા વિવેચકે કર્યું છે?

- (1) સુરેશ જોશી
- (2) આનંદશંકર દ્યુવ
- (3) સુમન શાહ
- (4) જયંત કોઠારી

[Question ID = 511][Question Description = Q05_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2041]
2. 2 [Option ID = 2042]
3. 3 [Option ID = 2043]
4. 4 [Option ID = 2044]

6) નર્મદની કાવ્યવિભાવનામાં ક્યા તત્વોનો સમાવેશ થતો નથી?

- (1) તર્ક
- (2) સંયોગીકરણ
- (3) ચિત્ર પાડવાની શક્તિ
- (4) જોસ્સો

[Question ID = 512][Question Description = Q06_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2045]
2. 2 [Option ID = 2046]
3. 3 [Option ID = 2047]
4. 4 [Option ID = 2048]

7) ગુજરાતી ભાષામાં બહુવચનવાચક 'આં' ને કઈ સંજ્ઞાથી ઓળખાવી શકાય?

- (1) દ્વનિ ઘટક
- (2) રૂપ ઘટક
- (3) ઉપરૂપ
- (4) પદ

[Question ID = 513][Question Description = Q07_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2049]
2. 2 [Option ID = 2050]
3. 3 [Option ID = 2051]
4. 4 [Option ID = 2052]

8) ઊર્મિ દેસાઈ નું કયું પુસ્તક નથી?

- (1) વ્યાકરણ વિમર્શ
- (2) રૂપ શાસ્ત્ર: એકપરિચય
- (3) ભાષાનુસંગે
- (4) ગુજરાતી વ્યાકરણ શાસ્ત્ર

[Question ID = 514][Question Description = Q08_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2053]
2. 2 [Option ID = 2054]
3. 3 [Option ID = 2055]

4. 4 [Option ID = 2056]

9) વાસ્તવના તથ્યને કલાના સત્યમાં રૂપાંતર કરવા માટે શું વિશેષ સહાયભૂત થાય છે?

- (1) કલ્પના
- (2) છંદ
- (3) અલંકાર
- (4) શબ્દ

[Question ID = 515][Question Description = Q09_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2057]
2. 2 [Option ID = 2058]
3. 3 [Option ID = 2059]
4. 4 [Option ID = 2060]

10) “હાઈપોથિસીસ” નો ગુજરાતી પર્યાય કયો નથી?

- (1) પૂર્વધારણા
- (2) પૂર્વસંશોધન
- (3) પ્રકલ્પના
- (4) ઉત્કલ્પના

[Question ID = 516][Question Description = Q10_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2061]
2. 2 [Option ID = 2062]
3. 3 [Option ID = 2063]
4. 4 [Option ID = 2064]

11) ખંડકાવ્યને “કથનોર્મિકાવ્ય” તરીકે કોણે ઓળખાવ્યું છે?

- (1) કવિ કાન્ત
- (2) નરસિંહરાવ
- (3) ઉમાશંકર જોશી
- (4) ઉશનસ

[Question ID = 517][Question Description = Q11_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2065]
2. 2 [Option ID = 2066]
3. 3 [Option ID = 2067]
4. 4 [Option ID = 2068]

12) “કરુણાપ્રશસ્તિ” કાવ્યસ્વરૂપનું કયું લક્ષણ નથી?

- (1) પ્રશસ્તિ
- (2) ચિંતન
- (3) મૃત્યુજન્ય શોક
- (4) ભાવવળાંક

[Question ID = 518][Question Description = Q12_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2069]
2. 2 [Option ID = 2070]
3. 3 [Option ID = 2071]
4. 4 [Option ID = 2072]

13) કમલ જસાપરાએ કઈ ભારતીય ભાષાની કૃતિનો ગુજરાતી અનુવાદ કર્યો છે?

- (1) ચેમ્બીન
- (2) ગૃહભંગ
- (3) આરોગ્યનિકેતન
- (4) તમસ

[Question ID = 519][Question Description = Q13_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2073]
2. 2 [Option ID = 2074]
3. 3 [Option ID = 2075]
4. 4 [Option ID = 2076]

14) “સુંદરકાંડ” માં કયા પ્રસંગનું આલેખન થયું નથી?

- (1) લંકાદહન
- (2) હનુમાનનું સમુદ્ર ઉદ્ધયન
- (3) હનુમાન-સીતાનું મિલન
- (4) હનુમાન લંકાગમન

[Question ID = 520][Question Description = Q14_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2077]
2. 2 [Option ID = 2078]
3. 3 [Option ID = 2079]
4. 4 [Option ID = 2080]

15) મુરશદજીનું પાત્ર કઈ કૃતિમાં નિરૂપાયું છે?

- (1) હોહોલિકા
- (2) બાપાની પીપર
- (3) નઘરોળ
- (4) આગળતુક

[Question ID = 521][Question Description = Q15_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2081]
2. 2 [Option ID = 2082]
3. 3 [Option ID = 2083]
4. 4 [Option ID = 2084]

16) “કાન્હડે પ્રબંધ” માં કયો પ્રસંગ નિરૂપાયો નથી?

- (1) માધવની પત્ની રૂપસુંદરીનું અપહરણ
- (2) વીરમદે અને પિરોજાના જન્મજન્માંતરનો પ્રેમ
- (3) વીરમદેનું મૃત્યુ અને પિરોજાનું સતી થવું
- (4) ખવાસની દેશભક્તિ

[Question ID = 522][Question Description = Q16_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2085]
2. 2 [Option ID = 2086]
3. 3 [Option ID = 2087]
4. 4 [Option ID = 2088]

17) વ્યાપક સાહિત્યમાં શેની નિસબત વિના સાહિત્યનો અભ્યાસ થાય છે?

- (1) ભાષાકીય સીમાઓ
- (2) સાહિત્યની શ્રેષ્ઠતા
- (3) ભાષાકીય સમૃદ્ધિ
- (4) સર્જક પ્રતિભા

[Question ID = 523][Question Description = Q17_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2089]
2. 2 [Option ID = 2090]
3. 3 [Option ID = 2091]
4. 4 [Option ID = 2092]

18) ભારતીયતાનાં વિવિધ લક્ષણોમાં કયા લક્ષણનો સમાવેશ થતો નથી?

- (1) આધ્યાત્મિકતા
- (2) ભૌતિકતા
- (3) અનેકતામાં એકતા
- (4) પરંપરાગતતા

[Question ID = 524][Question Description = Q18_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2093]
2. 2 [Option ID = 2094]
3. 3 [Option ID = 2095]
4. 4 [Option ID = 2096]

19) ગુજરાતી સાહિત્ય વિવેચનમાં સમાજશાસ્ત્રીય અભિગમ પ્રતિ કેવું વલણ હતું?

- (1) આદર્યુક્ત
- (2) અહોભાવ્યુક્ત
- (3) સૂગ ભરેલું
- (4) વિદેયાત્મક

[Question ID = 525][Question Description = Q19_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2097]
2. 2 [Option ID = 2098]
3. 3 [Option ID = 2099]
4. 4 [Option ID = 2100]

20) ભારતીય જ્ઞાનપીઠ એવોર્ડ કોને મળ્યો નથી?

- (1) પન્નાલાલ પટેલ
- (2) રઘુવીર ચૌધરી
- (3) રાજેન્દ્ર શાહ
- (4) ક.મા.મુનશી

[Question ID = 526][Question Description = Q20_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2101]
2. 2 [Option ID = 2102]
3. 3 [Option ID = 2103]
4. 4 [Option ID = 2104]

21) “હંસાઉલી” માં હંસ નો પાત્ર સંદર્ભ કયો છે?

- (1) હંસાઉલીનો પુત્ર

- (2) માનવેતર પાત્ર
- (3) રાણી લીલાવતીનો પતિ
- (4) વચ્છરાજનો મિત્ર

[Question ID = 527][Question Description = Q21_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

- 1. 1 [Option ID = 2105]
- 2. 2 [Option ID = 2106]
- 3. 3 [Option ID = 2107]
- 4. 4 [Option ID = 2108]

22) “દીપનિર્વાણ” માં વૃદ્ધોનાં પાત્રોમાં કયું નથી?

- (1) આસંગ
- (2) ગોપાળબાપા
- (3) મહાકારયપ
- (4) આત્રેય

[Question ID = 528][Question Description = Q22_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

- 1. 1 [Option ID = 2109]
- 2. 2 [Option ID = 2110]
- 3. 3 [Option ID = 2111]
- 4. 4 [Option ID = 2112]

23) નીચેનામાંથી કયો ગ્રંથ જગન્નાથનો છે?

- (1) સાહિત્ય દર્પણ
- (2) કાવ્યમીમાંસા
- (3) ગંગાલહરી
- (4) અભિનવ ભારતી

[Question ID = 529][Question Description = Q23_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

- 1. 1 [Option ID = 2113]
- 2. 2 [Option ID = 2114]
- 3. 3 [Option ID = 2115]
- 4. 4 [Option ID = 2116]

24) પરાવાસ્તવવાદનું કયું લક્ષણ નથી?

- (1) સ્વતઃ પ્રવૃત્તિ લેખન
- (2) ચિત્તની પૂર્ણમુક્તિની દિશા
- (3) સર્જનનું નહીં, વિશ્લેષનું મહત્વ
- (4) સર્વસ્વીકૃત મૂલ્યોનો આદર

[Question ID = 530][Question Description = Q24_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

- 1. 1 [Option ID = 2117]
- 2. 2 [Option ID = 2118]

3. 3 [Option ID = 2119]
4. 4 [Option ID = 2120]

25) કાવ્યમાં વ્યાપનના તત્વસંદર્ભે મંડળ વ્યાપન, પ્રજાવ્યાપન અને જગત વ્યાપન-જેવા ત્રણ પ્રકારો ક્યા વિવેચકે દર્શાવ્યા છે?

- (1) આનંદ શંકર દ્યુવ
- (2) બ.ક.ઠાકોર
- (3) વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદી
- (4) રા.વિ.પાઠક

[Question ID = 531][Question Description = Q25_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2121]
2. 2 [Option ID = 2122]
3. 3 [Option ID = 2123]
4. 4 [Option ID = 2124]

26) નીચેનામાંથી કયું પુસ્તક જયંત કોઠારીનું નથી?

- (1) પ્લેટો-એરિસ્ટોટલની કાવ્યવિચારણા
- (2) તત્વસંદર્ભ
- (3) વ્યાપન
- (4) સાહિત્યિક તથ્યોની માવજત

[Question ID = 532][Question Description = Q26_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2125]
2. 2 [Option ID = 2126]
3. 3 [Option ID = 2127]
4. 4 [Option ID = 2128]

27) ગુજરાતીના ઉદ્ભવની પ્રથમ ભૂમિકાને “પ્રાચીન ગુજરાતી” તરીકે કોણે ઓળખાવી છે?

- (1) કેશવ હર્ષદ દ્યુવ
- (2) કે.કા.શાસ્ત્રી
- (3) નરસિંહરાવ
- (4) ઉમાશંકર જોશી

[Question ID = 533][Question Description = Q27_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2129]
2. 2 [Option ID = 2130]
3. 3 [Option ID = 2131]
4. 4 [Option ID = 2132]

28) ભારતમાં બોલાતી ભારતીય આર્ય કુળની કઈ ભાષા/બોલી નથી?

- (1) લહંદા
- (2) ગઢવાલી

(3) મુંડાલી

(4) અસમિયા

[Question ID = 534][Question Description = Q28_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2133]
2. 2 [Option ID = 2134]
3. 3 [Option ID = 2135]
4. 4 [Option ID = 2136]

29) શોધાર્થીએ શેનાં નિરીક્ષણ-પરીક્ષણ અને વિશ્લેષણ દ્વારા પોતાની સ્થાપના (થિસીસ)ને આગળ વધારવાની હોય છે?

- (1) અવતરણો
- (2) સત્ય
- (3) સંદર્ભો
- (4) તથ્યો

[Question ID = 535][Question Description = Q29_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2137]
2. 2 [Option ID = 2138]
3. 3 [Option ID = 2139]
4. 4 [Option ID = 2140]

30) સંશોધન પદ્ધતિમાં કઈ પદ્ધતિનો સમાવેશ થતો નથી?

- (1) પ્રાથમિક
- (2) સર્વેક્ષણ
- (3) વર્ગીય
- (4) પ્રાયોગિક

[Question ID = 536][Question Description = Q30_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2141]
2. 2 [Option ID = 2142]
3. 3 [Option ID = 2143]
4. 4 [Option ID = 2144]

31) લોકકથાનો લઘુત્તમ એકમ કયો છે?

- (1) લોકમાનસ
- (2) કથાઘટકો
- (3) શૈલી
- (4) પ્રયોજન

[Question ID = 537][Question Description = Q31_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2145]
2. 2 [Option ID = 2146]
3. 3 [Option ID = 2147]
4. 4 [Option ID = 2148]

32) ઉખાણું ક્યું નથી?

- (1) 'નાક પર બેસે કાનને પકડે'

- (2) 'બત્રીસ ભાઈઓ અને એક બહેન'
- (3) 'ઘરડા ગાડાં વાળે'
- (4) 'ચાલે પણ બોલે નહીંને બોલે પણ ચાલે નહીં'

[Question ID = 538][Question Description = Q32_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2149]
2. 2 [Option ID = 2150]
3. 3 [Option ID = 2151]
4. 4 [Option ID = 2152]

33) 'મૃચ્છકટિકમ' માં મદનિકા કોને ચાહે છે ?

- (1) શકર
- (2) ચારુદત્ત
- (3) દર્શક
- (4) શર્વિલક

[Question ID = 539][Question Description = Q33_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2153]
2. 2 [Option ID = 2154]
3. 3 [Option ID = 2155]
4. 4 [Option ID = 2156]

34) 'ન હન્યતે' નવલકથા સંદર્ભે કઈ વિગત સાચી નથી ?

- (1) અમૃતા મિચાને અંત સુધી મળી શકતી નથી.
- (2) નગીનદાસે આ નવલકથાનો અનુવાદ કર્યો છે.
- (3) આ નવલકથા જુદા-જુદા ચાર પર્વમાં વિભાજિત છે.
- (4) અમૃતાના પિતા નરેનબાબુ હતાં.

[Question ID = 540][Question Description = Q34_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2157]
2. 2 [Option ID = 2158]
3. 3 [Option ID = 2159]
4. 4 [Option ID = 2160]

35) કઈ નવલકથામાં 'મોન્ટાજ' પ્રવિધિનો વિનિયોગ થયેલો જોઈ શકાય છે ?

- (1) નાઈટમેર
- (2) ચહેરા
- (3) ફૂવો
- (4) સમુદ્રાંતિકે

[Question ID = 541][Question Description = Q35_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2161]
2. 2 [Option ID = 2162]
3. 3 [Option ID = 2163]
4. 4 [Option ID = 2164]

36) 'દ્વિબાંગસુંદર એણી પેર ડોલ્યા' રચનામાં શું નથી ?

- (1) આખ્યાનશૈલી
- (2) બત્રીસ ગઝલોની સળંગ રચનામાં પાત્રની વિડંબના

- (3) પાત્રની મહાનતાની પ્રશસ્તિ
- (4) કુંડળિયા જેવું પરંપરાગત સ્વરૂપ

[Question ID = 542][Question Description = Q36_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2165]
2. 2 [Option ID = 2166]
3. 3 [Option ID = 2167]
4. 4 [Option ID = 2168]

37) ડબ્લિન નગર કઈ કૃતિમાં નિરૂપાયું છે?

- (1) નોટ્સફોમ ઇ અન્ડર ગ્રાઉન્ડ
- (2) ઇ વેસ્ટ લેન્ડ
- (3) મધર
- (4) યુલિસિસ

[Question ID = 543][Question Description = Q37_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2169]
2. 2 [Option ID = 2170]
3. 3 [Option ID = 2171]
4. 4 [Option ID = 2172]

38) કઈ કૃતિ નાટક સ્વરૂપની નથી?

- (1) ઇ વેસ્ટ લેન્ડ
- (2) ઈડિપસરેક્સ
- (3) રાઈનોસરોસ
- (4) ઇ રોડ

[Question ID = 544][Question Description = Q38_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2173]
2. 2 [Option ID = 2174]
3. 3 [Option ID = 2175]
4. 4 [Option ID = 2176]

39) લોકપ્રિય સાહિત્ય એ કોનું સંતાન છે?

- (1) સામ્યવાદ
- (2) મૂડીવાદ
- (3) લોકસંસ્કૃતિ
- (4) લોકમાનસ

[Question ID = 545][Question Description = Q39_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2177]
2. 2 [Option ID = 2178]
3. 3 [Option ID = 2179]
4. 4 [Option ID = 2180]

40) નીચેનામાંથી કયા અભ્યાસીએ 'કાયદો અને સાહિત્ય' વિશે વિચારણા કરી નથી?

- (1) જેમ્સ વ્હાઈટ
- (2) બેન્જામીન ફ્રાન્કલિન
- (3) આઈ.એ. સ્ટીવર્સ
- (4) સ્ટીવર્સ પોસ્ટર

[Question ID = 546][Question Description = Q40_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2181]
2. 2 [Option ID = 2182]
3. 3 [Option ID = 2183]
4. 4 [Option ID = 2184]

41) કાવ્ય સ્વરૂપ અને ભાષાની દૃષ્ટિ એ વિશિષ્ટ એવી જૈનેતર કવિઓની કૃતિઓ...

- (A) રણમલ છંદ
- (B) પંચપાંડવચરિત્રાસ
- (C) સંદેશકરાસ
- (D) રેવંતગિરિરાસુ
- (E) નેમિનાથ ચતુષ્ટિકા

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (1) (A) અને (B) માત્ર
- (2) (C) અને (D) માત્ર
- (3) (D) અને (E) માત્ર
- (4) (A) અને (C) માત્ર

[Question ID = 547][Question Description = Q41_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2185]
2. 2 [Option ID = 2186]
3. 3 [Option ID = 2187]
4. 4 [Option ID = 2188]

42) નારી વિષયક જીવનચરિત્રાત્મક નવલકથાઓ...

- (A) ગાંઠ છૂટ્યાની વેળા
- (B) આઠમો રંગ
- (C) સાવિત્રી
- (D) બાલાજોગણ
- (E) પિંજરની આરપાર

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (B), (C), (D) માત્ર
- (2) (A), (B), (C) માત્ર
- (3) (C), (D), (E) માત્ર
- (4) (B), (C), (E) માત્ર

[Question ID = 548][Question Description = Q42_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2189]
2. 2 [Option ID = 2190]
3. 3 [Option ID = 2191]
4. 4 [Option ID = 2192]

43) ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠીના ગ્રંથો....

- (A) ઈન્કુલ્યુન્સ ઓન સોસાયટી એન્ડ મોરલ્સ
- (B) ક્લાસિકલ પોએટ્સ ઓફ ગુજરાત
- (C) ગુજરાત એન્ડ ઈટ્સ લિટરેચર
- (D) માર્લસ્ટોન્સ ઈન ગુજરતી લિટરેચર
- (E) ઈન્ડિયા એસ એ સોસિયો-લિગ્વિસ્ટિક્સ એરિયા

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (1) (B) અને (C) માત્ર
- (2) (A) અને (B) માત્ર
- (3) (C) અને (D) માત્ર
- (4) (D) અને (E) માત્ર

[Question ID = 549][Question Description = Q43_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2193]
2. 2 [Option ID = 2194]
3. 3 [Option ID = 2195]
4. 4 [Option ID = 2196]

44) અમેરિકન સાહિત્ય વિચારક...

- (A) મિશેલ ફૂકો
- (B) હાન્સ ગાડામર
- (C) એલન શોવાલ્ટર
- (D) ક્લીનથ બ્રુક્સ
- (E) જેક લકાન

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (1) (A) અને (B) માત્ર
- (2) (B) અને (C) માત્ર
- (3) (C) અને (D) માત્ર
- (4) (D) અને (E) માત્ર

[Question ID = 550][Question Description = Q44_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2197]
2. 2 [Option ID = 2198]
3. 3 [Option ID = 2199]
4. 4 [Option ID = 2200]

45) એલિયટની વિચારણાના કેન્દ્રમાં.....

- (A) વસ્તુલક્ષી સહસંબંધક
- (B) અભિજ્ઞાત પદાવલિ

-
- (C) પરંપરા અને વૈચક્રિક પ્રતિભા
- (D) નવ્ય વિવેચન
- (E) કલાની નિર્વેચક્રિતા

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (1) (A), (B), (C) માત્ર
- (2) (A), (B), (D) માત્ર
- (3) (C), (D), (E) માત્ર
- (4) (A), (C), (E) માત્ર

[Question ID = 551][Question Description = Q45_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2201]
2. 2 [Option ID = 2202]
3. 3 [Option ID = 2203]
4. 4 [Option ID = 2204]

46) નારીવાદી વિચારકો....

- (A) સુઝાન લેન્ગર
- (B) જુલિયા ક્રિસ્ટિવા
- (C) લ્યુસ ઈરિગરી
- (D) કાર્લ ઈર્લવ
- (E) શેલી

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (1) (B) અને (C) માત્ર
- (2) (A) અને (B) માત્ર
- (3) (C) અને (D) માત્ર
- (4) (D) અને (E) માત્ર

[Question ID = 552][Question Description = Q46_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2205]
2. 2 [Option ID = 2206]
3. 3 [Option ID = 2207]
4. 4 [Option ID = 2208]

47) ઉમાશંકર જોશીના કાવ્યવિચારણા વિષયક લેખો....

- (A) નવીન કવિતામાં લિરિક
- (B) કાવ્યની શક્તિ
- (C) કવિતા વિવેક
- (D) કવિધર્મ અને કવિકર્મ
- (E) કવિ અને કવિતા

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો

- (1) (A) અને (B) માત્ર
- (2) (C) અને (D) માત્ર
- (3) (B) અને (C) માત્ર

(4) (D) અને (E) માત્ર

[Question ID = 553][Question Description = Q47_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2209]
2. 2 [Option ID = 2210]
3. 3 [Option ID = 2211]
4. 4 [Option ID = 2212]

48)

ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળાની વિશિષ્ટ વિવેચના.....

- (A) કાવ્યતત્ત્વવિચાર
- (B) ગુજરાતીમાં વિવેચન તત્ત્વવિચાર
- (C) ગુજરાતી સાહિત્યમાં આધુનિકતાવાદ
- (D) સંસર્જનાત્મક કાવ્યવિજ્ઞાન
- (E) પ્રતિભાષાનું કવચ

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો

- (1) (A) અને (B) માત્ર
- (2) (B) અને (C) માત્ર
- (3) (D) અને (E) માત્ર
- (4) (C) અને (D) માત્ર

[Question ID = 554][Question Description = Q48_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2213]
2. 2 [Option ID = 2214]
3. 3 [Option ID = 2215]
4. 4 [Option ID = 2216]

49)

નર્મદની કાવ્યવિચારણાનાં કેટલાં વિધાનો છે.

- (A) વીર કવિતા અગ્રેય હોવી જોઈએ.
- (B) કવિતાને કંઈ ગાયન જરૂરી નથી.
- (C) વિરહ કાવ્ય નાનું હોય તો વિરહોર્મિકાવ્ય કહેવું
- (D) અક્ષરમેળ વૃતોનાં કાવ્યો શુદ્ધ કવિતા છે.
- (E) કાવ્યમાં “ચૈતન્ય” ઉપરાંત આત્મવત “વ્યાપનશીલતા” હોવી આવશ્યક છે.

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A), (B), (C) માત્ર
- (2) (B), (C), (D) માત્ર
- (3) (C), (D), (E) માત્ર
- (4) (A), (B), (D) માત્ર

[Question ID = 555][Question Description = Q49_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2217]
2. 2 [Option ID = 2218]
3. 3 [Option ID = 2219]
4. 4 [Option ID = 2220]

50)

અનુગો એટલે...

- (A) અનુગો નામ સાથે દૃઢ રીતે જોડાયેલ રહે છે.

- (B) અનુગાના નામ સાચના યાગ યાડા ળાચલ હય છે.
 (C) અનુગો એક સાથે એકથી વધુ આવી શકે છે.
 (D) અનુગો એક સાથે એકથી વધુ નથી આવતા
 (E) 'ને' 'એ' 'થી' માં અનુગો છે

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો

- (1) (A), (C), (E) માત્ર
 (2) (A), (B), (C) માત્ર
 (3) (B), (C), (D) માત્ર
 (4) (C), (D), (E) માત્ર

[Question ID = 556][Question Description = Q50_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2221]
 2. 2 [Option ID = 2222]
 3. 3 [Option ID = 2223]
 4. 4 [Option ID = 2224]

51)

‘ઢ’ દ્વનિ ઘટક ની ઓળખ...

- (A) મૂર્ધન્ય, અઘોષ
 (B) મૂર્ધન્ય, ઘોષ
 (C) મૂર્ધન્ય, અલ્પપ્રાણ
 (D) મૂર્ધન્ય,મહાપ્રાણ
 (E) તાલવ્ય, સંઘર્ષી

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (A) અને (B) માત્ર
 (2) (B) અને (D) માત્ર
 (3) (C) અને (D) માત્ર
 (4) (D) અને (E) માત્ર

[Question ID = 557][Question Description = Q51_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2225]
 2. 2 [Option ID = 2226]
 3. 3 [Option ID = 2227]
 4. 4 [Option ID = 2228]

52)

ભાષા વર્ગીકરણની પદ્ધતિઓ

- (A) ઉદ્ભવમૂલક, ઐતિહાસિક વર્ગીકરણ
 (B) પ્રકૃતિમૂલક, આકૃતિમૂલક, વર્ગીકરણ
 (C) ક્ષેત્રીય વર્ગીકરણ
 (D) દ્વનિમૂલક વર્ગીકરણ
 (E) વાક્યમૂલક વર્ગીકરણ

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (B), (C), (D) માત્ર
 (2) (C), (D), (E) માત્ર
 (3) (A), (B), (C) માત્ર

(4) (A), (B), (E) માત્ર

[Question ID = 558][Question Description = Q52_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2229]
2. 2 [Option ID = 2230]
3. 3 [Option ID = 2231]
4. 4 [Option ID = 2232]

53) સંશોધનમાં સંદર્ભસૂચિનો મુખ્ય આશય....

- (A) સંશોધકની પદ્ધતિને જાણવી
- (B) સંદર્ભગ્રંથના મૂળ લેખકને જાણવા
- (C) સંદર્ભગ્રંથના શીર્ષકને સ્પષ્ટ કરવું
- (D) સંશોધકની સંશોધન ક્ષમતા જાણવી
- (E) મૂળ સ્રોતને સહેલાઈ થી જાણવો

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (A) માત્ર
- (2) (A), (B), (E) માત્ર
- (3) (B), (C), (D) માત્ર
- (4) (E) માત્ર

[Question ID = 559][Question Description = Q53_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2233]
2. 2 [Option ID = 2234]
3. 3 [Option ID = 2235]
4. 4 [Option ID = 2236]

54) સંશોધનમાં અક્ષરાર્થિક્ષે મૂકવામાં આવે છે....

- (A) પાદ ટીપ
- (B) સંદર્ભસૂચિ
- (C) અવતરણો
- (D) શબ્દસૂચિ
- (E) પ્રકરણો

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (B) અને (D) માત્ર
- (2) (A), (B), (C) માત્ર
- (3) (B), (C), (D) માત્ર
- (4) (A), (D), (E) માત્ર

[Question ID = 560][Question Description = Q54_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2237]
2. 2 [Option ID = 2238]
3. 3 [Option ID = 2239]
4. 4 [Option ID = 2240]

55) ભાષાવિજ્ઞાન ક્ષેત્રે થયેલાં મહત્વનાં સંશોધનો...

- (A) ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ
- (B) ભાષા પરિચય
- (C) ગુજરાતી નામિક સમાસો
- (D) ગુજરાતી ભાષાના અંગસાધક પ્રત્યયો
- (E) ગુજરાતી ભાષાના ક્ષિપ્ત પ્રયોગો

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (A), (B), (E) માત્ર
- (2) (C), (D), (E) માત્ર
- (3) (A), (B), (C) માત્ર
- (4) (B), (C), (D) માત્ર

[Question ID = 561][Question Description = Q55_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

- 1. 1 [Option ID = 2241]
- 2. 2 [Option ID = 2242]
- 3. 3 [Option ID = 2243]
- 4. 4 [Option ID = 2244]

56) લલિત નિબંધ એટલે...

- (A) ભાવક સાથે ગોષ્ઠી
- (B) કોઈ એક વિષયને મહત્વ
- (C) એક જ નિરૂપણ પદ્ધતિ
- (D) નિરૂદ્ધેશ ભાવમય લેખન
- (E) વ્યક્તિત્વનું પ્રક્ટીકરણ

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (A), (B), (C) માત્ર
- (2) (B), (C), (D) માત્ર
- (3) (A), (D), (E) માત્ર
- (4) (C), (D), (E) માત્ર

[Question ID = 562][Question Description = Q56_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

- 1. 1 [Option ID = 2245]
- 2. 2 [Option ID = 2246]
- 3. 3 [Option ID = 2247]
- 4. 4 [Option ID = 2248]

57) પદ્યવાર્તા એટલે...

- (A) મહાકાવ્ય અને ખંડકાવ્ય વચ્ચે સ્થાન
- (B) વૈવિધ્યસભર નારી સૃષ્ટિ
- (C) ચમત્કારોની સૃષ્ટિ
- (D) આડકથાઓ/સમસ્યાઓ
- (E) ઉદાત્તા, ગાંભીર્ય, અને સંસ્કૃતવૃત્તો

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો::

- (1) (A), (B), (C) માત્ર

- (1) (A), (B), (C) માત્ર
 (2) (C), (D), (E) માત્ર
 (3) (A), (D), (E) માત્ર
 (4) (B), (C), (D) માત્ર

[Question ID = 563][Question Description = Q57_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2249]
 2. 2 [Option ID = 2250]
 3. 3 [Option ID = 2251]
 4. 4 [Option ID = 2252]

58)

સોનેટ એટલે...

- (A) ઊર્મિકાવ્યનો એક પ્રકાર
 (B) “વળાંક” વ્યાવર્તક લક્ષણ
 (C) નાટ્યાત્મક ન હોઈ શકે
 (D) માત્ર આત્મલક્ષી જ હોય છે.
 (E) સોનેટમાં 11-12 શ્લોકોના છંદો ટૂંકા પડ્યા છે.

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (A), (B), (E) માત્ર
 (2) (A), (B), (C) માત્ર
 (3) (B), (D), (E) માત્ર
 (4) (B), (C), (D) માત્ર

[Question ID = 564][Question Description = Q58_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2253]
 2. 2 [Option ID = 2254]
 3. 3 [Option ID = 2255]
 4. 4 [Option ID = 2256]

59)

‘દરતી ખોળે પાછો વળે’ માં રામ ઐતાળ સત્યા સાથે બીજા લગ્ન કરે છે....

- (A) રામ ઐતાળની પત્ની પારોતી મૃત્યુ પામી હતી.
 (B) રામ ઐતાળની પત્ની પારોતી સંતાનવિહીન હતી.
 (C) રામ ઐતાળને પત્ની પારોતી સાથે વિજવાદ થયો હતો.
 (D) રામ ઐતાળ પહેલેથી જ સત્યાના પ્રેમમાં હતો.
 (E) રામ ઐતાળ દહેજની લાલચથી સત્યા સાથે લગ્ન કરે છે.

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (A) માત્ર
 (2) (B) માત્ર
 (3) (B), (C), (D) માત્ર
 (4) (A), (D), (E) માત્ર

[Question ID = 565][Question Description = Q59_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2257]
 2. 2 [Option ID = 2258]
 3. 3 [Option ID = 2259]
 4. 4 [Option ID = 2260]

60) કર્ણભાર કરૂણ પર્યવસાયી નાટક છે

- (A) કર્ણનું મૃત્યુ થાય છે.
- (B) કર્ણનું મૃત્યુ થતું નથી, પણ એનું મરણ નિશ્ચિત બને છે
- (C) કર્ણ બ્રાહ્મણના રૂપમાં આવેલા ઈન્દ્રને કવચ કુંડળ આપીને મનોસંઘર્ષ અનુભવે છે.
- (D) 'કર્ણભાર' શીર્ષકમાં 'ભાર' શબ્દ કર્ણના માનસિક ભારને સૂચવે છે
- (E) 'કર્ણભાર' માં મહાભારતના ભીષણ યુદ્ધની કથા નિરૂપાઈ છે

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A), (B), (C) માત્ર
- (2) (C), (D), (E) માત્ર
- (3) (B), (C), (D) માત્ર
- (4) (A), (D), (E) માત્ર

[Question ID = 566][Question Description = Q60_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2261]
2. 2 [Option ID = 2262]
3. 3 [Option ID = 2263]
4. 4 [Option ID = 2264]

61) કુરુતમાના લગ્ન માછીમાર યુવક પલની સાથે થાય છે.

- (A) કુરુતમા પલનીને ચાહતી હતી.
- (B) પેરીકુટ્ટી પ્રત્યેનો કુરુતમાનો પ્રેમ તિરસ્કારમાં ફેરવાયો હતો
- (C) પિતાના કહેવાથી કુરુતમા પલની સાથે લગ્ન કરે છે
- (D) માતા પણ કુરુતમાને પલની સાથે લગ્ન કરવા કહે છે
- (E) પિતાએ દહેજ ન આપવું પડે એ માટે પલની જોડે લગ્ન કરાવ્યા હતાં

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (A), (B), (C) માત્ર
- (2) (B), (C), (D) માત્ર
- (3) (C) અને (E) માત્ર
- (4) (D) અને (E) માત્ર

[Question ID = 567][Question Description = Q61_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2265]
2. 2 [Option ID = 2266]
3. 3 [Option ID = 2267]
4. 4 [Option ID = 2268]

62) 'વસંત વિજય' માં પાંડુ રાજા વાનપ્રસ્થી બને છે

- (A) પાંડુ રાજાને સંસાર પ્રત્યે વૈરાગ્યભાવ જન્મ્યો હતો.
- (B) કિંદમમુનિના શાપને કારણે પાંડુ રાજા વાનપ્રસ્થધર્મ સ્વીકારે છે.
- (C) કુંતિ પ્રત્યેના રાગચુક્ત વ્યવહારને કારણે ગૃહસ્થાશ્રમનો ત્યાગ કરે છે
- (D) પાંડુ રાજા જુગારમાં હારી જતા વનમાં ગયા હતા.
- (E) કૌરવોના દુર્વ્યવહારને કારણે વાનપ્રસ્થી બને છે

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (B) માત્ર
- (2) (A), (B), (C) માત્ર
- (3) (C), (D), (E) માત્ર
- (4) (E) માત્ર

[Question ID = 568][Question Description = Q62_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2269]
2. 2 [Option ID = 2270]
3. 3 [Option ID = 2271]
4. 4 [Option ID = 2272]

63) નર્મદે 'મારી હકીકત' લખવા પાછળનાં કારણો દર્શાવ્યા છે

- (A) નાગર જ્ઞાતિની ઉત્પત્તિ દર્શાવવા માટે
- (B) પોતાના જીવન દરમિયાન પ્રગટ કરીને પ્રસિદ્ધિ મેળવવા માટે
- (C) પોતાની હકીકત પોતે લખવી એવો ચાલ નવો દાખલ કરવો
- (D) મુખ્ય પછી કેટલીક હકીકત મળી શકતી નથી તે સૂલભ બને માટે
- (E) પોતાને 'માલમ' પડે કે આ ખરું ને તે ખોટું

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો::

- (1) (A), (B), (C) માત્ર
- (2) (C), (D), (E) માત્ર
- (3) (B), (C), (D) માત્ર
- (4) (A), (D), (E) માત્ર

[Question ID = 569][Question Description = Q63_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2273]
2. 2 [Option ID = 2274]
3. 3 [Option ID = 2275]
4. 4 [Option ID = 2276]

64) 'સિદ્ધધર્મ' નવલકથામાં મૃત્યુની ઘટનાના સંદર્ભો ઘણા છે

- (A) સિદ્ધધર્મ નદીમાં આત્મહત્યા કરે છે
- (B) 'I am going in to unity of things' કહેતો વાસુદેવ મૃત્યુ પામે છે
- (C) કમલાનું સર્પદંશથી મૃત્યુ થાય છે
- (D) હોડીવાળો નાવિક વાસુદેવ નદીમાં ડૂબી જાય છે
- (E) કમલાના મિત્ર કામાસ્વામીનું અકસ્માતમાં મૃત્યુ થાય છે.

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A), (B), (C) માત્ર
- (2) (D) અને (E) માત્ર
- (3) (B) અને (C) માત્ર
- (4) (A), (D), (E) માત્ર

[Question ID = 570][Question Description = Q64_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2277]
2. 2 [Option ID = 2278]
3. 3 [Option ID = 2279]
4. 4 [Option ID = 2280]

65) તુલનાત્મક સાહિત્યનું પ્રધાન કાર્ય....

- (A) સમાજમાં ધાર્મિકપણાનો વ્યાપ વધારવો
- (B) વિભિન્ન સમાજનો પરિચય કરાવવો
- (C) વિભિન્ન ભાષાનું જ્ઞાન મેળવવું
- (D) વિભિન્ન સર્જકોના વ્યક્તિત્વનો પરિચય કેળવવો
- (E) વિભિન્નતામાં રહેલ અભિન્નતાની શોધ

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A), (B), (C) માત્ર
- (2) (B), (C), (D) માત્ર
- (3) (B) માત્ર
- (4) (E) માત્ર

[Question ID = 571][Question Description = Q65_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2281]
2. 2 [Option ID = 2282]
3. 3 [Option ID = 2283]
4. 4 [Option ID = 2284]

66) યોગ્ય જોડકાં જોડો:

List I

- (A) લુપ્ત નદી
- (B) ગીધ
- (C) મરણટીપ
- (D) ત્રીજો કિનારો

List II

- (I) માય કિયર જયુ
- (II) વર્ષા અડાલજા
- (III) વીનેશ અંતાણી
- (IV) દલપત ચૌહાણ

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A)-(III), (B)-(IV), (C)-(I), (D)-(II)
- (2) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)
- (3) (A)-(IV), (B)-(III), (C)-(II), (D)-(I)
- (4) (A)-(I), (B)-(III), (C)-(II), (D)-(IV)

[Question ID = 572][Question Description = Q66_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2285]
2. 2 [Option ID = 2286]
3. 3 [Option ID = 2287]
4. 4 [Option ID = 2288]

67) યોગ્ય જોડકાં જોડો:

List I

- (A) સૌન્દર્યનિષ્ઠતાવાદ

List II

- (I) વિલિયમ રુડર્ટ

(B) પરાપાસ્તપપાટ	(II) જાટલર
(C) ઈકોક્રિટિસિઝમ	(III) કાન્ટ
(D) આધુનિકતાવાદ	(IV) આન્દ્રે બ્રેતો

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A)-(IV), (B)-(III), (C)-(II), (D)-(I)
- (2) (A)-(III), (B)-(IV), (C)-(I), (D)-(II)
- (3) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)
- (4) (A)-(II), (B)-(I), (C)-(IV), (D)-(III)

[Question ID = 573][Question Description = Q67_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2289]
2. 2 [Option ID = 2290]
3. 3 [Option ID = 2291]
4. 4 [Option ID = 2292]

68) યોગ્ય જોડકાં જોડો:

List I	List II
(A) કથાવિવેચનપ્રતિ	(I) જયંત કોઠારી
(B) વ્યાપન	(II) રા.વિ.પાઠક
(C) આકલન	(III) પ્રમોદકુમાર પટેલ
(D) મધ્યમાલા	(IV) ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A)-(II), (B)-(III), (C)-(I), (D)-(IV)
- (2) (A)-(IV), (B)-(II), (C)-(I), (D)-(III)
- (3) (A)-(III), (B)-(I), (C)-(II), (D)-(IV)
- (4) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)

[Question ID = 574][Question Description = Q68_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2293]
2. 2 [Option ID = 2294]
3. 3 [Option ID = 2295]
4. 4 [Option ID = 2296]

69) યોગ્ય જોડકાં જોડો:

List I	List II
(A) ભારત દેશ	(I) બહુગ્રીહિ
(B) ગૌર વરણું	(II) ઉપપદ
(C) અચ્છેર	(III) કર્મધારય
(D) કૃતધન	(IV) ક્ષિગ

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)
- (2) (A)-(II), (B)-(III), (C)-(I), (D)-(IV)

(3) (A)-(IV), (B)-(III), (C)-(II), (D)-(I)

(4) (A)-(III), (B)-(I), (C)-(IV), (D)-(II)

[Question ID = 575][Question Description = Q69_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2297]
2. 2 [Option ID = 2298]
3. 3 [Option ID = 2299]
4. 4 [Option ID = 2300]

70)

યોગ્ય જોડકાં જોડો:

List I	List II
(A) સંશોધનની કેડી	(I) ભોગીલાલ સાંકેસરા
(B) હાલારી બોલી	(II) જ્યાનંદ જોશી
(C) રાજના આદિવાસી છેલિયા	(III) ભગવાનદાસ પટેલ
(D) આદિવાસી મહાકાવ્યો	(IV) શાંતિભાઈ આચાર્ય

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A)-(I), (B)-(IV), (C)-(II), (D)-(III)
- (2) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)
- (3) (A)-(II), (B)-(III), (C)-(I), (D)-(IV)
- (4) (A)-(IV), (B)-(III), (C)-(II), (D)-(I)

[Question ID = 576][Question Description = Q70_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2301]
2. 2 [Option ID = 2302]
3. 3 [Option ID = 2303]
4. 4 [Option ID = 2304]

71)

યોગ્ય જોડકાં જોડો:

List I	List II
(A) આપણું લોકનાટ્ય ભવાઈ	(I) જયમદન પરમાર
(B) લોકનાટ્ય ભવાઈ	(II) કૃષ્ણકાંત કડકિયા
(C) ભવાઈના વેશની વાર્તાઓ	(III) ભરતરામ મહેતા
(D) લોકનાટ્ય અને ગામડું	(IV) જશવંત ઠાકર

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A)-(II), (B)-(III), (C)-(I), (D)-(IV)
- (2) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)
- (3) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(IV), (D)-(III)
- (4) (A)-(III), (B)-(I), (C)-(II), (D)-(IV)

[Question ID = 577][Question Description = Q71_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2305]
2. 2 [Option ID = 2306]
3. 3 [Option ID = 2307]

4. 4 [Option ID = 2308]

72) યોગ્ય જોડકાં જોડો:

List I	List II
(A) ગૃહભંગ	(I) નારાયણ દેસાઈ
(B) શ્રૌપદી	(II) રમણિક મેઘાણી
(C) તમસ	(III) જયા મહેતા
(D) આરોગ્ય નિકેતન	(IV) રાજેન્દ્ર નારાયણી

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A)-(II), (B)-(III), (C)-(I), (D)-(IV)
- (2) (A)-(II), (B)-(I), (C)-(III), (D)-(IV)
- (3) (A)-(IV), (B)-(III), (C)-(II), (D)-(I)
- (4) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)

[Question ID = 578][Question Description = Q72_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2309]
2. 2 [Option ID = 2310]
3. 3 [Option ID = 2311]
4. 4 [Option ID = 2312]

73) યોગ્ય જોડકાં જોડો:

List I	List II
(A) ફાયર ઓન ધ માર્કેટ	(I) મોલી બ્લૂમ
(B) યુલિસિસ	(II) નંદા કૌલ
(C) રાઈનોસરોસ	(III) ઓયો
(D) ધ બ્યૂટીફૂલ વન્સ આર નોટ યટ બોર્ન	(IV) કેઈઝ

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)
- (2) (A)-(III), (B)-(II), (C)-(I), (D)-(IV)
- (3) (A)-(IV), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(I)
- (4) (A)-(II), (B)-(I), (C)-(IV), (D)-(III)

[Question ID = 579][Question Description = Q73_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2313]
2. 2 [Option ID = 2314]
3. 3 [Option ID = 2315]
4. 4 [Option ID = 2316]

74) યોગ્ય જોડકાં જોડો:

સૂચિ I	સૂચિ II
(A) એન એનીમી ઓવ ધ પીપલ	(I) તીસરી કસમ
(B) ટેલેનાપોટા આવિષ્કાર	(II) ગણશત્રુ

(C) મારે ગયે ગુલશમ

(III) ખંડર

(D) અભુ મકરાણી

(IV) મિર્ય મસાલા

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)
- (2) (A)-(II), (B)-(III), (C)-(I), (D)-(IV)
- (3) (A)-(IV), (B)-(III), (C)-(II), (D)-(I)
- (4) (A)-(II), (B)-(I), (C)-(III), (D)-(IV)

[Question ID = 580][Question Description = Q74_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2317]
2. 2 [Option ID = 2318]
3. 3 [Option ID = 2319]
4. 4 [Option ID = 2320]

75) યોગ્ય જોડકાં જોડો:

List I

- (A) વીસમી સદી
- (B) શારદા
- (C) રુચિ
- (D) સંજ્ઞા

List II

- (I) ગોકુલદાસ રાયચુરા
- (II) યુનિલાલ મહિયા
- (III) ઠાણ મહમ્મદ
- (IV) જ્યોતિષ જાની

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(IV), (D)-(III)
- (2) (A)-(III), (B)-(I), (C)-(II), (D)-(IV)
- (3) (A)-(IV), (B)-(III), (C)-(II), (D)-(I)
- (4) (A)-(II), (B)-(I), (C)-(IV), (D)-(III)

[Question ID = 581][Question Description = Q75_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2321]
2. 2 [Option ID = 2322]
3. 3 [Option ID = 2323]
4. 4 [Option ID = 2324]

76) કાળક્રમમાં ગોઠવો

- (A) પાનકોર ડોશી
- (B) બાયું
- (C) હનુમાન લવકુશ મિલન
- (D) કઉતુક
- (E) પોલીટેકનીક

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (A), (B), (C), (D), (E)
- (2) (B), (A), (D), (E), (C)

(3) (A), (C), (D), (E)

(4) (B), (A), (E), (D), (C)

[Question ID = 582][Question Description = Q76_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2325]
2. 2 [Option ID = 2326]
3. 3 [Option ID = 2327]
4. 4 [Option ID = 2328]

77) કાળક્રમમાં ગોઠવો

- (A) લકાન
- (B) કલીન્થ બ્રુક્સ
- (C) સોસ્ચૂર
- (D) દેરિદા
- (E) એલન શોવાલ્ટર

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (B), (A), (D), (C), (E)
- (2) (A), (B), (C), (D), (E)
- (3) (E), (D), (C), (A), (B),
- (4) (C), (B), (A), (D), (E)

[Question ID = 583][Question Description = Q77_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2329]
2. 2 [Option ID = 2330]
3. 3 [Option ID = 2331]
4. 4 [Option ID = 2332]

78) કાળક્રમમાં ગોઠવો

- (A) કાવ્યવત
- (B) કવિતાવિવેક
- (C) કાવ્યની શક્તિ
- (D) અર્પણીન કવિતા
- (E) ગુજરાતી કવિતાનો આસ્વાદ

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (D), (E), (C), (B), (A)
- (2) (C), (D), (E), (B), (A)
- (3) (A), (B), (D), (C), (E),
- (4) (B), (E), (A), (D), (C),

[Question ID = 584][Question Description = Q78_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2333]
2. 2 [Option ID = 2334]
3. 3 [Option ID = 2335]
4. 4 [Option ID = 2336]

79) કાળક્રમમાં ગોઠવો

(A) અર્પણીન

- (A) પ્રજલાલ શાસ્ત્રી
- (B) પ્રજલાલ શાસ્ત્રી
- (C) કે.કા.શાસ્ત્રી
- (D) પ્રબોધ પંડિત
- (E) અરવિંદ ભાંડારી

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (B), (A), (C), (D), (E)
- (2) (A), (B), (D), (C), (E)
- (3) (B), (C), (A), (E), (D)
- (4) (E), (D), (A), (C), (B)

[Question ID = 585][Question Description = Q79_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2337]
2. 2 [Option ID = 2338]
3. 3 [Option ID = 2339]
4. 4 [Option ID = 2340]

80) કાળક્રમમાં ગોઠવો

- (A) સંશોધનની કેડી
- (B) લોકસાહિત્ય સંશોધન પદ્ધતિ
- (C) સંશોધનને માર્ગે
- (D) શોધ અને સ્વાધ્યાય
- (E) સંશોધનશાસ્ત્ર અને સાહિત્યિક સંશોધન

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (E), (D), (C), (B), (A)
- (2) (B), (C), (E), (A), (D)
- (3) (C), (A), (D), (B), (E)
- (4) (A), (B), (D), (C), (E)

[Question ID = 586][Question Description = Q80_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2341]
2. 2 [Option ID = 2342]
3. 3 [Option ID = 2343]
4. 4 [Option ID = 2344]

81) કાળક્રમમાં ગોઠવો

- (A) અતિજ્ઞાન
- (B) બુદ્ધિના ચક્ષુ
- (C) છેલ્લી પૂજા
- (D) ચિત્રવિલોપન
- (E) બાહુક

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો

- (1) (D), (A), (B), (C), (E)
- (2) (C), (D), (E), (B), (A)
- (3) (B), (A), (C), (E), (D)
- (4) (A), (D), (B), (C), (E)

[Question ID = 587][Question Description = Q81_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2345]
2. 2 [Option ID = 2346]
3. 3 [Option ID = 2347]
4. 4 [Option ID = 2348]

82) કાળક્રમમાં ગોઠવો

- (A) ગોરા
- (B) ચેમ્બીન
- (C) તમસ
- (D) જિંદગી નામા
- (E) દ્રૌપદી

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો

- (1) (A), (B), (C), (D), (E)
- (2) (B), (A), (C), (E), (D)
- (3) (A), (B), (E), (C), (D)
- (4) (D), (A), (B), (E), (C)

[Question ID = 588][Question Description = Q82_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2349]
2. 2 [Option ID = 2350]
3. 3 [Option ID = 2351]
4. 4 [Option ID = 2352]

83) કાળક્રમમાં ગોઠવો

- (A) વનાંચલ
- (B) ઉગમણો દેશ
- (C) સપ્તપદી
- (D) મરણોત્તર
- (E) અંધારી ગલીમાં સહેદ ટપકાં

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (A), (B), (E), (D), (C)
- (2) (B), (A), (D), (C), (E)
- (3) (A), (B), (E), (D), (C)
- (4) (E), (C), (D), (A), (B)

[Question ID = 589][Question Description = Q83_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2353]
2. 2 [Option ID = 2354]
3. 3 [Option ID = 2355]

4. 4 [Option ID = 2356]

84) કાળક્રમમાં ગોઠવો

- (A) ઈલિયડ
- (B) વેઈટિંગ ફોર ગોદો
- (C) વેસ્ટલેન્ડ
- (D) ફાયર ઓન ધ માઉટેઈન
- (E) ધ રોડ

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (A), (C), (B), (E), (D)
- (2) (B), (A), (C), (D), (E)
- (3) (A), (C), (B), (E), (D)
- (4) (A), (B), (D), (C), (E)

[Question ID = 590][Question Description = Q84_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

- 1. 1 [Option ID = 2357]
- 2. 2 [Option ID = 2358]
- 3. 3 [Option ID = 2359]
- 4. 4 [Option ID = 2360]

85) કાળક્રમમાં ગોઠવો

- (A) ગુજરાત સાહિત્ય સભા
- (B) ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
- (C) બુદ્ધિવર્ધક સભા
- (D) નર્મદ સાહિત્યસભા
- (E) ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) (D), (C), (A), (E), (B)
- (2) (B), (A), (D), (C), (E)
- (3) (E), (C), (D), (A), (B)
- (4) (C), (A), (B), (D), (E)

[Question ID = 591][Question Description = Q85_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

- 1. 1 [Option ID = 2361]
- 2. 2 [Option ID = 2362]
- 3. 3 [Option ID = 2363]
- 4. 4 [Option ID = 2364]

86) કાર્યકારણ સંબંધ તપાસો :

(A) : 'વાહણનું ફાગ' રૂપક કાવ્ય છે છતાં ફાગુકાવ્ય તરીકે ગણાયું છે.

(B) : 'વાહણનું ફાગ' માં ફાગુ સ્વરૂપમાં પ્રયોજાતી ભાસરચના શૈલી પ્રયોજાયેલી છે.

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) (A) અને (R) બંને વિધાનો સાચાં છે અને (R) એ (A) ની યોગ્ય સમજૂતી છે.
- (2) (A) અને (R) બંને વિધાનો સાચાં છે પણ (R) એ (A) ની યોગ્ય સમજૂતી નથી.
- (3) (A) સાચું છે પણ (R) ખોટું છે.
- (4) (A) ખોટું છે પણ (R) સાચું છે.

[Question ID = 592][Question Description = Q86_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2365]
2. 2 [Option ID = 2366]
3. 3 [Option ID = 2367]
4. 4 [Option ID = 2368]

87) કાર્યકારણ સબંધ તપાસો :

(A): 'ભાષા સંકેતોની વ્યવસ્થા છે' આ વાક્યમાં અતિવ્યાસિનો દોષ છે.

(R): બધા પ્રકારના સંકેતો ભાષાના હોતા નથી.

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો

- (1) (A) અને (R) બંને વિધાનો સાચાં છે અને (R) એ (A) ની યોગ્ય સમજૂતી છે.
- (2) (A) અને (R) બંને વિધાનો સાચાં છે પણ (R) એ (A) ની યોગ્ય સમજૂતી નથી.
- (3) (A) સાચું છે પણ (R) ખોટું છે.
- (4) (A) ખોટું છે પણ (R) સાચું છે.

[Question ID = 593][Question Description = Q87_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2369]
2. 2 [Option ID = 2370]
3. 3 [Option ID = 2371]
4. 4 [Option ID = 2372]

88) નીચેના વિધાનોની ચથાર્થતા તપાસો:

વિધાન (1) ઋષિ દુર્વાસા શકુન્તલાને ક્રોધિત થઈ શાપ આપે છે.

વિધાન(2) શકુન્તલાએ દુષ્યન્ત સાથે ગાંધર્વ લગ્ન કરી લીધાં હતાં.

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) વિધાન (1) અને વિધાન (2) બંને વિધાનો સાચાં છે.
- (2) વિધાન (1) અને વિધાન (2) બંને વિધાનો ખોટાં છે.
- (3) વિધાન (1) સાચું છે પણ વિધાન (2) ખોટું છે. ઘ
- (4) વિધાન (1) ખોટું છે પણ વિધાન (2) સાચું છે.

[Question ID = 594][Question Description = Q88_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2373]

2. 2 [Option ID = 2374]
3. 3 [Option ID = 2375]
4. 4 [Option ID = 2376]

89) નીચેના વિધાનોની ચર્ચા તપાસો:

વિધાન-(1) વિશ્વસાહિત્ય રાષ્ટ્ર સાહિત્ય નો છેદ ઉડાડી દે છે.

વિધાન-(2) વિશ્વસાહિત્ય નું કાર્ય રાષ્ટ્રીય સીમાઓ અતિક્રમીને વિવિધ સાહિત્યને સર્વમાન્ય સાહિત્યનો દરજ્જો આપવાનું છે.

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો

- (1) વિધાન-(1) અને વિધાન-(2) બંને વિધાનો સાચાં છે
- (2) વિધાન-(1) અને વિધાન-(2) બંને વિધાનો ખોટાં છે
- (3) વિધાન-(1) સાચું છે પણ વિધાન-(2) ખોટું છે.
- (4) વિધાન-(1) ખોટું છે પણ વિધાન-(2) સાચું છે.

[Question ID = 595][Question Description = Q89_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2377]
2. 2 [Option ID = 2378]
3. 3 [Option ID = 2379]
4. 4 [Option ID = 2380]

90) નીચેના વિધાનોની ચર્ચા તપાસો:

વિધાન-(1) બધા જ દ્વનિ-પરિવર્તનો વ્યાકરણનો ભાગ છે.

વિધાન-(2) વ્યાકરણમાં જ આખ્યાતિક રૂપાખ્યાનનો સમાવેશ થઈ જાય છે.

નીચેમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (1) વિધાન-(1) અને વિધાન-(2) બંને વિધાનો સાચાં છે
- (2) વિધાન-(1) અને વિધાન-(2) બંને વિધાનો ખોટાં છે
- (3) વિધાન-(1) સાચું છે પણ વિધાન-(2) ખોટું છે.
- (4) વિધાન-(1) ખોટું છે પણ વિધાન-(2) સાચું છે.

[Question ID = 596][Question Description = Q90_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2381]
2. 2 [Option ID = 2382]
3. 3 [Option ID = 2383]
4. 4 [Option ID = 2384]

Topic:- 37Gujarati_B

1) નીચેનું કાવ્ય વાંચી એની નીચે આપેલ પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ દર્શાવો:

આજ મહારાજ ! જલ પર ઉદય જોઈને

ચન્દ્રનો હૃદયમાં હર્ષ જામે,

સ્નેહધન કુસુમવન વિમલ પરિમલ ગહન,
 નિજ ગગન માંહિ ઉત્કર્ષ પામે,
 પિતા! કાલના સર્વ સન્તાપ શામે !
 નવલ રસ ઘવલ તવ નેત્ર સામે,
 પિતા! કાલના સર્વ સન્તાપ શામે,
 જલધિજલદલ ઉપર દામિની દમકતી,
 ચામિની વ્યોમસર માંહિ સરતી,
 કામિની કોકિલા, કેલિ ફૂજન કરે,
 સાગરે ભાસતી ભવ્ય ભરતી
 પિતા! સૃષ્ટિ સારી સમુદાસ ધરતી!
 તરલ તરણી સમી સરલ સરતી
 પિતા! સૃષ્ટિ સારી સમુદાસ ધરતી!

પ્રસ્તુત કાવ્યમાં ક્યા છંદનો વિનિયોગ થયો છે?

- (1) ઝૂલણા
- (2) હરિગીત
- (3) શિખરિણી
- (4) મંદાકાવ્તા

[Question ID = 597][Question Description = Q91_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2385]
2. 2 [Option ID = 2386]
3. 3 [Option ID = 2387]
4. 4 [Option ID = 2388]

2)

નીચેનું કાવ્ય વાંચી એની નીચે આપેલ પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ દર્શાવો:

આજ મહારાજ ! જલ પર ઉદય જોઈને
 ચન્દ્રનો દ્વિધ્યમાં હર્ષ જામે,
 સ્નેહધન કુસુમવન વિમલ પરિમલ ગહન,
 નિજ ગગન માંહિ ઉત્કર્ષ પામે,
 પિતા! કાલના સર્વ સન્તાપ શામે !
 નવલ રસ ઘવલ તવ નેત્ર સામે,
 પિતા! કાલના સર્વ સન્તાપ શામે,
 જલધિજલદલ ઉપર દામિની દમકતી,
 ચામિની વ્યોમસર માંહિ સરતી,
 કામિની કોકિલા, કેલિ ફૂજન કરે,
 સાગરે ભાસતી ભવ્ય ભરતી

સાનર સારી સમુદાસ ઘરતી!

પિતા! સૃષ્ટિ સારી સમુદાસ ઘરતી!

તરલ તરણી સમી સરલ સરતી

પિતા! સૃષ્ટિ સારી સમુદાસ ઘરતી!

આંતર જગતને પ્રગટ કરવા માટે કવિ ઉપાદાન તરીકે કોનો ઉપયોગ કરે છે.

- (1) પરલોક
- (2) બર્હિજગત
- (3) કૌટુંબિક સંબંધો
- (4) સામાજિક જીવન

[Question ID = 598][Question Description = Q92_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2389]
2. 2 [Option ID = 2390]
3. 3 [Option ID = 2391]
4. 4 [Option ID = 2392]

3)

નીચેનું કાવ્ય વાંચી એની નીચે આપેલ પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ દર્શાવો:

આજ મહારાજ ! જલ પર ઉદય જોઈને

ચન્દ્રનો હૃદયમાં હર્ષ જામે,

સ્નેહદાન કુસુમવન વિમલ પરિમલ ગહન,

નિજ ગગન માંહિ ઉત્કર્ષ પામે,

પિતા! કાલના સર્વ સન્તાપ શામે !

નવલ રસ ધવલ તવ નેત્ર સામે,

પિતા! કાલના સર્વ સન્તાપ શામે,

જલધિજલદલ ઉપર દામિની દમકતી,

ચામિની વ્યોમસર માંહિ સરતી,

કામિની કોકિલા, કેલિ ફૂજન કરે,

સાગરે ભાસતી ભવ્ય ભરતી

પિતા! સૃષ્ટિ સારી સમુદાસ ઘરતી!

તરલ તરણી સમી સરલ સરતી

પિતા! સૃષ્ટિ સારી સમુદાસ ઘરતી!

‘દામિની’ શબ્દનો અર્થ સમજાવો

- (1) ચામિની
- (2) રમણી
- (3) વીજળી
- (4) તારલી

[Question ID = 599][Question Description = Q93_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2393]
2. 2 [Option ID = 2394]
3. 3 [Option ID = 2395]
4. 4 [Option ID = 2396]

4)

નીચેનું કાવ્ય વાંચી એની નીચે આપેલ પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ દર્શાવો:

આજ મહારાજ ! જલ પર ઉદય જોઈને

ચન્દ્રનો હૃદયમાં હર્ષ જામે,

સ્નેહદળ કુસુમવન વિમલ પરિમલ ગહન,

નિજ ગગન માંહિ ઉત્કર્ષ પામે,

પિતા! કાલના સર્વ સન્તાપ શામે !

નવલ રસ ઘવલ તવ નેત્ર સામે,

પિતા! કાલના સર્વ સન્તાપ શામે,

જલધિજલદલ ઉપર દામિની દમકતી,

ચામિની વ્યોમસર માંહિ સરતી,

કામિની કોકિલા, કેલિ ફૂજન કરે,

સાગરે ભાસતી ભવ્ય ભરતી

પિતા! સૃષ્ટિ સારી સમુદાસ ધરતી!

તરલ તરણી સમી સરલ સરતી

પિતા! સૃષ્ટિ સારી સમુદાસ ધરતી!

‘તરણી’ એટલે...

- (1) વૃક્ષની ડાળ
- (2) વૃથા
- (3) સિતિજ
- (4) હોડી

[Question ID = 600][Question Description = Q94_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2397]
2. 2 [Option ID = 2398]
3. 3 [Option ID = 2399]
4. 4 [Option ID = 2400]

5)

નીચેનું કાવ્ય વાંચી એની નીચે આપેલ પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ દર્શાવો:

આજ મહારાજ ! જલ પર ઉદય જોઈને

ચન્દ્રનો હૃદયમાં હર્ષ જામે,

સ્નેહદળ કુસુમવન વિમલ પરિમલ ગહન,

નિજ ગગન માંહિ ઉત્કર્ષ પામે,

પિતા! કાલના સર્વ સન્તાપ શામે !

નવલ રસ ઘવલ તવ નેત્ર સામે.

પિતા! કાલના સર્વ સન્તાપ શામે,
જલધિજલદલ ઉપર દામિની દમકતી,
ચામિની વ્યોમસર માંહિ સરતી,
કામિની કોકિલા, કેલિ કૂજન કરે,
સાગરે ભાસતી ભવ્ય ભરતી
પિતા! સૃષ્ટિ સારી સમુદાસ ધરતી!
તરલ તરણી સમી સરલ સરતી
પિતા! સૃષ્ટિ સારી સમુદાસ ધરતી!

કાવ્યનો કેન્દ્રવર્તી વિચાર....

- (1) મનોસંઘર્ષ પછીનો આનંદ
- (2) મનોસંઘર્ષ પછીની તિતિક્ષા
- (3) મનોસંઘર્ષ પછીની અતૃપ્તિ
- (4) મનોસંઘર્ષ પછીની જીજીવિષા

[Question ID = 601][Question Description = Q95_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2401]
2. 2 [Option ID = 2402]
3. 3 [Option ID = 2403]
4. 4 [Option ID = 2404]

Topic:- 37Gujarati_C

1) ગદ્યખંડ

નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચીને એની નીચે આપેલ યોગ્ય વિકલ્પ દર્શાવો:

અર્વાચીનયુગ ઠીક ઠીક લંબાયો. સુધારકયુગ, પંડિતયુગ, ગાંધીયુગ અને અનુગાંધીયુગ જેવા જુદાજુદા તબક્કાઓ સાથે લગભગ સો વર્ષનો એનો ઇતિહાસ રહ્યો. આ સમગ્ર અર્વાચીન સાહિત્ય એક રીતે જોઈએ તો એકંદરે વિદ્યાનું સાહિત્ય હતું. એના કેન્દ્રમાં ચુસ્ત તાર્કિકતા, પૂર્વશાસિત અંત અને રૈખિક અનુબંધ અનિવાર્ય પાછો સંકળાયેલા રહ્યાં. પરંતુ સુરેશ જોષીએ કૃતિઓ રચી અને જે વિવેચન આપ્યું એમાંથી આધુનિકતાને સિદ્ધ કરતું “ઉચ્ચારનું સાહિત્ય” જન્મ્યું. આધુનિક સાહિત્યમાં રૈખિક તાર્કિકતાનું સ્થાન સાહચર્ય-તર્કે લીધું. આથી લખાણ મુક્ત થયું. એમાં પૂર્વ શાસિત અંતના સંકલ્પનો છેદ ઉડતા આશુર્યનાની અને પ્રયોગક્રીડાની સુવિદ્યા ઉભી થઈ. પ્રસ્તાવ નહીં પણ પ્રસ્તુતિ મહત્વની બની. કવિતામાં આમૂલ પરિવર્તનની સાથે આધુનિક યુગનો આરંભ થયો. આજ સુધી અનુભવનો ભાષામાં અનુવાદ થતો હતો અને અનુભવને જ પ્રાધાન્ય અપાતું હતું. આનાથી ઉલટું હવે ભાષામાંથી અનુભવ શોધવાની પ્રક્રિયા શરૂ થઈ, જેના મૂળ પ્રતીકવાદી કવિતા અને અન્ય યુરોપીય કલાવાદી આંદોલનમાં જોઈ શકાય છે. સમાજથી હટેલી, પોતાનામાં બંધ-આધુનિક કવિતા સ્વયંપર્યાપ્ત રહેવા ચાહે છે. આવી કવિતાની ધારા આજે અનુ-આધુનિકકાળમાં પ્રવેશી ફરીથી બહાર આવવા મથે છે. કવિતાની આધુનિકતાથી અનુઆધુનિકતા સુધીની અર્થાત બાહ્યનિરપેક્ષતાથી બાહ્યસાપેક્ષતા સુધીની ભિન્ન ભિન્ન મુદ્દાઓ પરિચયને યોગ્ય છે.

આધુનિક સાહિત્ય સંદર્ભે કયું વિધાન સાચું છે?

- (1) રૈખિક તાર્કિકતા મહત્વ ધારણ કરે છે.
- (2) પ્રસ્તાવ નહીં, પણ પ્રસ્તુતિ મહત્વની છે.
- (3) અનુભવનો ભાષામાં અનુવાદ થાય છે.

(4) એમાં પૂર્વ શાસિત અંતના સંકલ્પનો છેદ ઉડતો નથી.

[Question ID = 602][Question Description = Q96_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2405]
2. 2 [Option ID = 2406]
3. 3 [Option ID = 2407]
4. 4 [Option ID = 2408]

2) ગદ્યખંડ

નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચીને એની નીચે આપેલ યોગ્ય વિકલ્પ દર્શાવો:

અર્વાચીનયુગ ઠીક ઠીક લંબાયો. સુધારકયુગ, પંડિતયુગ, ગાંધીયુગ અને અનુગાંધીયુગ જેવા જુદાજુદા તબક્કાઓ સાથે લગભગ સો વર્ષનો એનો ઇતિહાસ રહ્યો. આ સમગ્ર અર્વાચીન સાહિત્ય એક રીતે જોઈએ તો એકંદરે વિદ્યાનું સાહિત્ય હતું. એના કેન્દ્રમાં ચુસ્ત તાર્કિકતા, પૂર્વશાસિત અંત અને રૈખિક અનુબંધ અનિવાર્ય પાણે સંકળાયેલા રહ્યાં. પરંતુ સુરેશ જોષીએ કૃતિઓ રચી અને જે વિવેચન આપ્યું એમાંથી આધુનિકતાને સિદ્ધ કરતું “ઉચ્ચારનું સાહિત્ય” જન્મ્યું. આધુનિક સાહિત્યમાં રૈખિક તાર્કિકતાનું સ્થાન સાહચર્ય-તર્કે લીધું. આથી લખાણ મુક્ત થયું. એમાં પૂર્વ શાસિત અંતના સંકલ્પનો છેદ ઉડતા આશુરચનાની અને પ્રયોગક્રીડાની સુવિધા ઉભી થઈ. પ્રસ્તાવ નહીં પણ પ્રસ્તુતિ મહત્વની બની. કવિતામાં આમૂલ પરિવર્તનની સાથે આધુનિક યુગનો આરંભ થયો. આજ સુધી અનુભવનો ભાષામાં અનુવાદ થતો હતો અને અનુભવને જ પ્રાધાન્ય અપાતું હતું. આનાથી ઉલટું હવે ભાષામાંથી અનુભવ શોધવાની પ્રક્રિયા શરૂ થઈ, જેના મૂળ પ્રતીકવાદી કવિતા અને અન્ય યુરોપીય કલાવાદી આંદોલનમાં જોઈ શકાય છે. સમાજથી હટેલી, પોતાનામાં બંધ-આધુનિક કવિતા સ્વયંપર્યાપ્ત રહેવા ચાહે છે. આવી કવિતાની ધારા આજે અનુ-આધુનિકકાળમાં પ્રવેશી ફરીથી બહાર આવવા મથે છે. કવિતાની આધુનિકતાથી અનુઆધુનિકતા સુધીની અર્થાત બાહ્યનિરપેક્ષતાથી બાહ્યસાપેક્ષતા સુધીની ભિન્ન ભિન્ન મુદ્દાઓ પરિચયને યોગ્ય છે.

સાહિત્યનું લખાણ કઈ રીતે મુક્ત થયું.

- (1) દેશ પરાધીન માં થી સ્વાધીન થયો.
- (2) આધુનિકતાને સિદ્ધ કરતું ઉચ્ચારનું સાહિત્ય જન્મ્યું.
- (3) સર્વ પ્રકાર નાં બંધનોમાંથી મુક્તિ મળી.
- (4) ચુસ્ત તાર્કિકતાનાં પરિણામે

[Question ID = 603][Question Description = Q97_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2409]
2. 2 [Option ID = 2410]
3. 3 [Option ID = 2411]
4. 4 [Option ID = 2412]

3) ગદ્યખંડ

નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચીને એની નીચે આપેલ યોગ્ય વિકલ્પ દર્શાવો:

અર્વાચીનયુગ ઠીક ઠીક લંબાયો. સુધારકયુગ, પંડિતયુગ, ગાંધીયુગ અને અનુગાંધીયુગ જેવા જુદાજુદા તબક્કાઓ સાથે લગભગ સો વર્ષનો એનો ઇતિહાસ રહ્યો. આ સમગ્ર અર્વાચીન સાહિત્ય એક રીતે જોઈએ તો એકંદરે વિદ્યાનું સાહિત્ય હતું. એના કેન્દ્રમાં ચુસ્ત તાર્કિકતા, પૂર્વશાસિત અંત અને રૈખિક અનુબંધ અનિવાર્ય પાણે સંકળાયેલા રહ્યાં. પરંતુ સુરેશ જોષીએ કૃતિઓ રચી અને જે વિવેચન આપ્યું એમાંથી આધુનિકતાને સિદ્ધ કરતું “ઉચ્ચારનું સાહિત્ય” જન્મ્યું. આધુનિક સાહિત્યમાં રૈખિક તાર્કિકતાનું સ્થાન સાહચર્ય-તર્કે લીધું. આથી લખાણ મુક્ત થયું. એમાં પૂર્વ શાસિત અંતના સંકલ્પનો છેદ ઉડતા આશુરચનાની અને પ્રયોગક્રીડાની સુવિધા ઉભી થઈ. પ્રસ્તાવ નહીં પણ પ્રસ્તુતિ મહત્વની બની. કવિતામાં આમૂલ પરિવર્તનની સાથે આધુનિક યુગનો આરંભ થયો. આજ સુધી અનુભવનો ભાષામાં અનુવાદ થતો હતો અને અનુભવને જ પ્રાધાન્ય અપાતું હતું. આનાથી ઉલટું હવે ભાષામાંથી અનુભવ શોધવાની પ્રક્રિયા શરૂ થઈ, જેના મૂળ પ્રતીકવાદી કવિતા અને અન્ય યુરોપીય કલાવાદી આંદોલનમાં જોઈ શકાય છે. સમાજથી હટેલી, પોતાનામાં બંધ-આધુનિક કવિતા સ્વયંપર્યાપ્ત રહેવા ચાહે છે. આવી કવિતાની ધારા આજે અનુ-આધુનિકકાળમાં પ્રવેશી ફરીથી બહાર આવવા મથે છે. કવિતાની આધુનિકતાથી અનુઆધુનિકતા સુધીની અર્થાત બાહ્યનિરપેક્ષતાથી બાહ્યસાપેક્ષતા સુધીની

ભિન્ન ભિન્ન મુદ્દાઓ પરિચયન યોગ્ય છે.

ભાષામાંથી શું શોધવાની પ્રક્રિયા શરૂ થઈ?

- (1) તર્ક
- (2) ચેતના
- (3) સંદર્ભ
- (4) અનુભવ

[Question ID = 604][Question Description = Q98_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2413]
2. 2 [Option ID = 2414]
3. 3 [Option ID = 2415]
4. 4 [Option ID = 2416]

- 4) ગદ્યખંડ

નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચીને એની નીચે આપેલ યોગ્ય વિકલ્પ દર્શાવો:

અર્વાચીનયુગ ઠીક ઠીક લંબાયો. સુધારકયુગ, પંકિતયુગ, ગાંધીયુગ અને અનુગાંધીયુગ જેવા જુદાજુદા તબક્કાઓ સાથે લગભગ સો વર્ષનો એનો ઇતિહાસ રહ્યો. આ સમગ્ર અર્વાચીન સાહિત્ય એક રીતે જોઈએ તો એકંદરે વિદ્યાનું સાહિત્ય હતું. એના કેન્દ્રમાં ચુસ્ત તાર્કિકતા, પૂર્વશાસિત અંત અને રૈખિક અનુભવ અનિવાર્ય પાછો સંકળાયેલા રહ્યાં. પરંતુ સુરેશ જોષીએ કૃતિઓ રચી અને જે વિવેચન આપ્યું એમાંથી આધુનિકતાને સિદ્ધ કરતું “ઉચ્ચારનું સાહિત્ય” જન્મ્યું. આધુનિક સાહિત્યમાં રૈખિક તાર્કિકતાનું સ્થાન સાહચર્ય-તર્ક લીધું. આથી લખાણ મુક્ત થયું. એમાં પૂર્વ શાસિત અંતના સંકલ્પનો છેદ ઉડતા આશુરચનાની અને પ્રયોગક્રીડાની સુવિધા ઉભી થઈ. પ્રસ્તાવ નહીં પણ પ્રસ્તુતિ મહત્વની બની. કવિતામાં આમૂલ પરિવર્તનની સાથે આધુનિક યુગનો આરંભ થયો. આજ સુધી અનુભવનો ભાષામાં અનુવાદ થતો હતો અને અનુભવને જ પ્રાધાન્ય અપાતું હતું. આનાથી ઉલટું હવે ભાષામાંથી અનુભવ શોધવાની પ્રક્રિયા શરૂ થઈ, જેના મૂળ પ્રતીકવાદી કવિતા અને અન્ય યુરોપીય કલાવાદી આંદોલનમાં જોઈ શકાય છે. સમાજથી હટેલી, પોતાનામાં બંધ-આધુનિક કવિતા સ્વયંપર્યાપ્ત રહેવા ચાહે છે. આવી કવિતાની ધારા આજે અનુ-આધુનિકકાળમાં પ્રવેશી ફરીથી બહાર આવવા મથે છે. કવિતાની આધુનિકતાથી અનુઆધુનિકતા સુધીની અર્થાત બાહ્યનિરપેક્ષતાથી બાહ્યસાપેક્ષતા સુધીની ભિન્ન ભિન્ન મુદ્દાઓ પરિચયને યોગ્ય છે.

ભાષામાંથી અનુભવ શોધવાની પ્રક્રિયા કયા પરિબલમાં છે?

- (1) સમાજલક્ષી સાહિત્યમાં
- (2) આશુરચના અને પ્રયોગક્રીડાની સુવિધામાં
- (3) અનુઆધુનિક સાહિત્યમાં
- (4) પ્રતીકકેન્દ્રી સાહિત્યમાં

[Question ID = 605][Question Description = Q99_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2417]
2. 2 [Option ID = 2418]
3. 3 [Option ID = 2419]
4. 4 [Option ID = 2420]

- 5) ગદ્યખંડ

નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચીને એની નીચે આપેલ યોગ્ય વિકલ્પ દર્શાવો:

અવાચાનયુગ ઠાક ઠાક લખાયા. સુધારકયુગ, પાડતયુગ, ગાઘાયુગ અને અનુગાઘાયુગ જવા જુદાજુદા તબક્કા સાથે લગભગ સો વર્ષનો એનો ઇતિહાસ રહ્યો. આ સમગ્ર અર્વાચીન સાહિત્ય એક રીતે જોઈએ તો એકંદરે વિદાનનું સાહિત્ય હતું. એના કેન્દ્રમાં ચુસ્ત તાર્કિકતા, પૂર્વશાસિત અંત અને રૈખિક અનુબંધ અનિવાર્ય પાઠો સંકળાયેલા રહ્યાં. પરંતુ સુરેશ જોષીએ કૃતિઓ રચી અને જે વિવેચન આપ્યું એમાંથી આધુનિકતાને સિદ્ધ કરતું “ઉચ્ચારનું સાહિત્ય” જન્મ્યું. આધુનિક સાહિત્યમાં રૈખિક તાર્કિકતાનું સ્થાન સાહચર્ય-તર્કે લીધું. આથી લખાણ મુક્ત થયું. એમાં પૂર્વ શાસિત અંતના સંકલ્પનો છેદ ઉડતા આશુર્યનાની અને પ્રયોગક્રીડાની સુવિધા ઉભી થઈ. પ્રસ્તાવ નહીં પણ પ્રસ્તુતિ મહત્વની બની. કવિતામાં આમૂલ પરિવર્તનની સાથે આધુનિક યુગનો આરંભ થયો. આજ સુધી અનુભવનો ભાષામાં અનુવાદ થતો હતો અને અનુભવને જ પ્રાધાન્ય અપાતું હતું. આનાથી ઉલટું હવે ભાષામાંથી અનુભવ શોધવાની પ્રક્રિયા શરૂ થઈ, જેના મૂળ પ્રતીકવાદી કવિતા અને અન્ય યુરોપીય કલાવાદી આંદોલનમાં જોઈ શકાય છે. સમાજથી હટેલી, પોતાનામાં બંધ-આધુનિક કવિતા સ્વયંપર્યાપ્ત રહેવા ચાહે છે. આવી કવિતાની ધારા આજે અનુ-આધુનિકકાળમાં પ્રવેશી ફરીથી બહાર આવવા મથે છે. કવિતાની આધુનિકતાથી અનુઆધુનિકતા સુધીની અર્થાત બાહ્યનિરપેક્ષતાથી બાહ્યસાપેક્ષતા સુધીની મિશ્ન મિશ્ન મુદ્દાઓ પરિચયને યોગ્ય છે.

રૈખિક એટલે....

- (1) કાલાનુક્રમિક
- (2) એક રેખાથી બીજી રેખા સુધી
- (3) ચુસ્ત તાર્કિક ગતિ
- (4) ઊભીરેખાથી આડી રેખા સુધી

[Question ID = 606][Question Description = Q100_Gujarati_SHAAN_NOV20_shift1]

1. 1 [Option ID = 2421]
2. 2 [Option ID = 2422]
3. 3 [Option ID = 2423]
4. 4 [Option ID = 2424]

Topic:- General Paper_Set1_A

- 1) Consider the following table that shows the percentage (%) distribution of workforce of India and ratio of male to female workforce of India in different employment sectors during a given year. Total workforce in all the sectors put together is 80 lakhs. Based on the data contained in the table, answer the question :

Sector-wise Distribution of Workforce of India

Employment Sector	Workforce of India	
	Percentage (%) Distribution	Ratio of Male to Female (M : F)
Service (SE)	15%	3 : 2
Sales (SA)	12%	5 : 3
Construction and Maintenance (M)	9%	5 : 4
Professional (PR)	18%	5 : 7
Management (MA)	21%	3 : 4
Production and Transport (PT)	19%	5 : 3
Others (OT)	6%	3 : 5

નિમ્નલિખિત તાલિકા પર વિચાર કીજિયે જિસમેં એક દિયે હુયે વર્ષ મેં રોજગાર કે વિભિન્ન ક્ષેત્રો મેં ભારત કે કાર્યબલ કા પ્રતિશત (%) વિતરણ તથા પુરુષ-મહિલા કાર્યબલ અનુપાત દર્શાયા ગયા હૈ। સબી ક્ષેત્રો કે કુલ કાર્યબલ કી સંખ્યા 80 લાખ હૈ। તાલિકા મેં દિયે ગયે આંકડોં કે આધાર પર પ્રશ્ન કે ઉત્તર દીજિયે।

ભારત કે કાર્યબલ કા ક્ષેત્રવાર વિતરણ

રોજગાર કા ક્ષેત્ર	ભારત કા કાર્યબલ
-------------------	-----------------

	प्रतिशत (%) वितरण	पुरुष-महिला अनुपात (पु : म)
सेवा (एस ई)	15%	3 : 2
सेल्स (एस ए)	12%	5 : 3
निर्माण और अनुरक्षण (सी एम)	9%	5 : 4
प्रोफेशनल (पी आर)	18%	5 : 7
प्रबंधन (एम ए)	21%	3 : 4
उत्पादन और परिवहन (पी टी)	19%	5 : 3
अन्य (ओ टी)	6%	3 : 5

What is the average number of male workforce in all the sectors put together? (rounded-off to two decimal places)

- (1) 6.39 lakhs (2) 4.69 lakhs
(3) 5.96 lakhs (4) 7.48 lakhs

सभी क्षेत्रों को मिलाकर पुरुष कार्यबल की औसत संख्या क्या है? (दशमलव के दो अंकों तक)

- (1) 6.39 लाख (2) 4.69 लाख
(3) 5.96 लाख (4) 7.48 लाख

[Question ID = 2007][Question Description = Q01_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8025]
2. 2 [Option ID = 8026]
3. 3 [Option ID = 8027]
4. 4 [Option ID = 8028]

- 2) Consider the following table that shows the percentage (%) distribution of workforce of India and ratio of male to female workforce of India in different employment sectors during a given year. Total workforce in all the sectors put together is 80 lakhs. Based on the data contained in the table, answer the question :

Sector-wise Distribution of Workforce of India

Employment Sector	Workforce of India	
	Percentage (%) Distribution	Ratio of Male to Female (M : F)
Service (SE)	15%	3 : 2
Sales (SA)	12%	5 : 3
Construction and Maintenance (M)	9%	5 : 4
Professional (PR)	18%	5 : 7
Management (MA)	21%	3 : 4
Production and Transport (PT)	19%	5 : 3
Others (OT)	6%	3 : 5

निम्नलिखित तालिका पर विचार कीजिए जिसमें एक दिये हुए वर्ष में रोजगार के विभिन्न क्षेत्रों में भारत के कार्यबल का प्रतिशत (%) वितरण तथा पुरुष-महिला कार्यबल अनुपात दर्शाया गया है। सभी क्षेत्रों के कुल कार्यबल की संख्या 80 लाख है। तालिका में दिए गए आंकड़ों के आधार पर प्रश्न के उत्तर दीजिए।

भारत के कार्यबल का क्षेत्रवार वितरण

रोजगार का क्षेत्र	भारत का कार्यबल	
	प्रतिशत (%) वितरण	पुरुष-महिला अनुपात (पु : म)
सेवा (एस ई)	15%	3 : 2
सेल्स (एस ए)	12%	5 : 3
निर्माण और अनुरक्षण (सी एम)	9%	5 : 4
प्रोफेशनल (पी आर)	18%	5 : 7
प्रबंधन (एम ए)	21%	3 : 4
उत्पादन और परिवहन (पी टी)	19%	5 : 3

अन्य (आ टा)	0%	3 : 5
-------------	----	-------

The number of female workforce in SE and PR sectors put together is what percent of the number of male workforce in CM sector?

- (1) 330% (2) 318%
(3) 320% (4) 80%

एस ई और पी आर क्षेत्रों में कार्यरत महिला कार्यबल की कुल संख्या सी एम क्षेत्र में कार्यरत पुरुष कार्यबल की संख्या का कितना प्रतिशत है?

- (1) 330% (2) 318%
(3) 320% (4) 80%

[Question ID = 2008][Question Description = Q02_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8029]
2. 2 [Option ID = 8030]
3. 3 [Option ID = 8031]
4. 4 [Option ID = 8032]

- 3) Consider the following table that shows the percentage (%) distribution of workforce of India and ratio of male to female workforce of India in different employment sectors during a given year. Total workforce in all the sectors put together is 80 lakhs. Based on the data contained in the table, answer the question :

Sector-wise Distribution of Workforce of India

Employment Sector	Workforce of India	
	Percentage (%) Distribution	Ratio of Male to Female (M : F)
Service (SE)	15%	3 : 2
Sales (SA)	12%	5 : 3
Construction and Maintenance (M)	9%	5 : 4
Professional (PR)	18%	5 : 7
Management (MA)	21%	3 : 4
Production and Transport (PT)	19%	5 : 3
Others (OT)	6%	3 : 5

निम्नलिखित तालिका पर विचार कीजिए जिसमें एक दिये हुए वर्ष में रोजगार के विभिन्न क्षेत्रों में भारत के कार्यबल का प्रतिशत (%) वितरण तथा पुरुष-महिला कार्यबल अनुपात दर्शाया गया है। सभी क्षेत्रों के कुल कार्यबल की संख्या 80 लाख है। तालिका में दिए गए आंकड़ों के आधार पर प्रश्न के उत्तर दीजिए।

भारत के कार्यबल का क्षेत्रवार वितरण

रोजगार का क्षेत्र	भारत का कार्यबल	
	प्रतिशत (%) वितरण	पुरुष-महिला अनुपात (पु : म)
सेवा (एस ई)	15%	3 : 2
सेल्स (एस ए)	12%	5 : 3
निर्माण और अनुरक्षण (सी एम)	9%	5 : 4
प्रोफेशनल (पी आर)	18%	5 : 7
प्रबंधन (एम ए)	21%	3 : 4
उत्पादन और परिवहन (पी टी)	19%	5 : 3
अन्य (ओ टी)	6%	3 : 5

The number of male workforce in SA and MA sectors put together is approximately what percent of the total number of workforce in PT sector?

- (1) 82% (2) 87%
(3) 89% (4) 85%

एस ए और एम ए क्षेत्रों में कार्यरत पुरुष कार्यबल की कुल संख्या पी टी क्षेत्र में कार्यरत कार्यबल की कुल संख्या का लगभग

कितना प्रतिशत है ?

- (1) 82% (2) 87%
(3) 89% (4) 85%

[Question ID = 2009][Question Description = Q03_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8033]
2. 2 [Option ID = 8034]
3. 3 [Option ID = 8035]
4. 4 [Option ID = 8036]

- 4) Consider the following table that shows the percentage (%) distribution of workforce of India and ratio of male to female workforce of India in different employment sectors during a given year. Total workforce in all the sectors put together is 80 lakhs. Based on the data contained in the table, answer the question :

Sector-wise Distribution of Workforce of India

Employment Sector	Workforce of India	
	Percentage (%) Distribution	Ratio of Male to Female (M : F)
Service (SE)	15%	3 : 2
Sales (SA)	12%	5 : 3
Construction and Maintenance (M)	9%	5 : 4
Professional (PR)	18%	5 : 7
Management (MA)	21%	3 : 4
Production and Transport (PT)	19%	5 : 3
Others (OT)	6%	3 : 5

निम्नलिखित तालिका पर विचार कीजिए जिसमें एक दिये हुए वर्ष में रोजगार के विभिन्न क्षेत्रों में भारत के कार्यबल का प्रतिशत (%) वितरण तथा पुरुष-महिला कार्यबल अनुपात दर्शाया गया है। सभी क्षेत्रों के कुल कार्यबल की संख्या 80 लाख है। तालिका में दिए गए आंकड़ों के आधार पर प्रश्न के उत्तर दीजिए।

भारत के कार्यबल का क्षेत्रवार वितरण

रोजगार का क्षेत्र	भारत का कार्यबल	
	प्रतिशत (%) वितरण	पुरुष-महिला अनुपात (पु : म)
सेवा (एस ई)	15%	3 : 2
सेल्स (एस ए)	12%	5 : 3
निर्माण और अनुरक्षण (सी एम)	9%	5 : 4
प्रोफेशनल (पी आर)	18%	5 : 7
प्रबंधन (एम ए)	21%	3 : 4
उत्पादन और परिवहन (पी टी)	19%	5 : 3
अन्य (ओ टी)	6%	3 : 5

The difference in the number of female workforce in SA and MA sectors put together and the number of female workforce in PT sector is :

- (1) 5.1 lakhs (2) 7.5 lakhs
(3) 5.7 lakhs (4) 13.2 lakhs

एस ए और एम ए क्षेत्रों में कार्यरत महिला कार्यबल की कुल संख्या और पी टी क्षेत्र में कार्यरत महिला कार्यबल की संख्या का अंतर कितना है ?

- (1) 5.1 लाख (2) 7.5 लाख
(3) 5.7 लाख (4) 13.2 लाख

[Question ID = 2010][Question Description = Q04_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8037]
2. 2 [Option ID = 8038]

3. 3 [Option ID = 8039]
4. 4 [Option ID = 8040]

- 5) Consider the following table that shows the percentage (%) distribution of workforce of India and ratio of male to female workforce of India in different employment sectors during a given year. Total workforce in all the sectors put together is 80 lakhs. Based on the data contained in the table, answer the question :

Sector-wise Distribution of Workforce of India

Employment Sector	Workforce of India	
	Percentage (%) Distribution	Ratio of Male to Female (M : F)
Service (SE)	15%	3 : 2
Sales (SA)	12%	5 : 3
Construction and Maintenance (M)	9%	5 : 4
Professional (PR)	18%	5 : 7
Management (MA)	21%	3 : 4
Production and Transport (PT)	19%	5 : 3
Others (OT)	6%	3 : 5

निम्नलिखित तालिका पर विचार कीजिए जिसमें एक दिये हुए वर्ष में रोजगार के विभिन्न क्षेत्रों में भारत के कार्यबल का प्रतिशत (%) वितरण तथा पुरुष-महिला कार्यबल अनुपात दर्शाया गया है। सभी क्षेत्रों के कुल कार्यबल की संख्या 80 लाख है। तालिका में दिए गए आंकड़ों के आधार पर प्रश्न के उत्तर दीजिए।

भारत के कार्यबल का क्षेत्रवार वितरण

रोजगार का क्षेत्र	भारत का कार्यबल	
	प्रतिशत (%) वितरण	पुरुष-महिला अनुपात (पु : म)
सेवा (एस ई)	15%	3 : 2
सेल्स (एस ए)	12%	5 : 3
निर्माण और अनुरक्षण (सी एम)	9%	5 : 4
प्रोफेशनल (पी आर)	18%	5 : 7
प्रबंधन (एम ए)	21%	3 : 4
उत्पादन और परिवहन (पी टी)	19%	5 : 3
अन्य (ओ टी)	6%	3 : 5

What is the ratio of the number of female workforce in CM sector compared to the number of male workforce in PR and OT sectors put together?

- (1) 17 : 39 (2) 16 : 37
(3) 16 : 35 (4) 16 : 39

सी एम क्षेत्र में कार्यरत महिला कार्यबल की संख्या और पी आर एवं ओ टी क्षेत्रों में कार्यरत पुरुष कार्यबल की कुल संख्या का अनुपात क्या है?

- (1) 17 : 39 (2) 16 : 37
(3) 16 : 35 (4) 16 : 39

[Question ID = 2011][Question Description = Q05_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8041]
2. 2 [Option ID = 8042]
3. 3 [Option ID = 8043]
4. 4 [Option ID = 8044]

Topic:- General Paper_Set1_B

- 1) In which level of teaching, the main focus is laid on capturing and systematic presentation of ideas and information?
(1) Memory level (2) Understanding level
(3) Reflective level (4) Autonomous development level

अध्यापन क एकस स्तर म मुख्य जार त्वचार आर सूचना का प्राह्य करन आर उसक व्यवस्थत प्रस्तुताकरण पर हाता ह।

(1) स्मृति स्तर	(2) अवबोध स्तर
(3) मनन स्तर	(4) स्वायत्त विकास स्तर

[Question ID = 2012][Question Description = Q06_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1

[Option ID = 8045]

2. 2

[Option ID = 8046]

3. 3

[Option ID = 8047]

4. 4

[Option ID = 8048]

2) The following is a list of some basic teaching competencies identified through various researches on teaching. Which among of them fall in the domain of behavioural competencies?

- (A) Self efficacy
- (B) Planning
- (C) Locus of control
- (D) Communicating
- (E) Flexibility

Choose the correct answer from the options given below :

- (1) (A) and (B)
- (2) (B) and (C)
- (3) (D) and (E)
- (4) (B) and (D)

निम्नलिखित कुछ बुनियादि अध्यापन क्षमताओं की सूची है जिन्हें अध्यापन संबंधी विभिन्न शोधों के माध्यम से चिन्हित किया गया है। उन्हें चुनिए जो व्यवहार अनुक्षेत्र की क्षमताएं हैं। उनमें से कौन सी क्षमताएं व्यवहार अनुक्षेत्र के अन्तर्गत आती हैं?

- (A) आत्म-क्षमता (सामर्थ्य)
- (B) नियोजन
- (C) नियंत्रण की संस्थिति
- (D) सम्प्रेषण
- (E) नमनीयता

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) (A) और (B)
- (2) (B) और (C)
- (3) (D) और (E)
- (4) (B) और (D)

[Question ID = 2013][Question Description = Q07_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1

[Option ID = 8049]

2. 2

[Option ID = 8050]

3. 3

[Option ID = 8051]

4. 4

[Option ID = 8052]

3) Match List I with List II

. List I gives the methods of teaching in Institutions of higher learning while List II provides the techniques of increasing effectiveness of the method.

List I List II

Methods of teaching Techniques for increasing effectiveness

- (A) Face to face interactive method (I) Using Swayam and Moocs
 (B) Open and distance learning method (II) Programmed instructional packages
 (C) Individualized method of teaching (III) Modular instructional material
 (D) Online methods of teaching (IV) Reflective questions coupled with discussion

Choose the correct answer from the option given below :

- (1) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)
 (2) (A)-(III), (B)-(IV), (C)-(I), (D)-(II)
 (3) (A)-(IV), (B)-(III), (C)-(II), (D)-(I)
 (4) (A)-(II), (B)-(I), (C)-(IV), (D)-(III)

सूची-I के साथ सूची-II का मिलान कीजिए। सूची-I में उच्च अधिगम संस्थाओं में शिक्षण की विधियों दी गई हैं, जबकि सूची-II में अधिगम विधियों की प्रभावशीलता बढ़ाने की तकनीक दी गई हैं।

सूची-I	सूची-II
शिक्षण की विधियां	प्रभावशीलता बढ़ाने की तकनीक
(A) आमने-सामने की अंतर्क्रियात्मक विधि	(I) स्वयम् और मूक्स का प्रयोग
(B) मुक्त और दूरवर्ती अधिगम विधि	(II) अभिक्रमित अनुदेशात्मक पैकेज
(C) शिक्षण की वैयक्तिक विधि	(III) मॉड्युलर अनुदेशात्मक सामग्री
(D) शिक्षण की ऑनलाइन विधि	(IV) परिचर्चा के साथ-साथ विमर्शक प्रश्न

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)
 (2) (A)-(III), (B)-(IV), (C)-(I), (D)-(II)
 (3) (A)-(IV), (B)-(III), (C)-(II), (D)-(I)
 (4) (A)-(II), (B)-(I), (C)-(IV), (D)-(III)

[Question ID = 2014][Question Description = Q08_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8053]
 2. 2 [Option ID = 8054]
 3. 3 [Option ID = 8055]
 4. 4 [Option ID = 8056]

4) Given below are two statements

Statement (I) : Achievement and aptitude tests are designed to assess the upper limits of the examinees' knowledge and abilities.

Statement (II) : Objective personality tests and projective personality tests are designed to measure the typical behaviour and characteristics of examinees.

In the light of the above statements, choose the most appropriate answer from the options given below:

- (1) Both Statement (I) and Statement (II) are correct
 (2) Both Statement (I) and Statement (II) are incorrect
 (3) Statement (I) is correct but Statement (II) is incorrect
 (4) Statement (I) is incorrect but Statement (II) is correct

नीचे दो कथन दिए गए हैं :

कथन (I) : उपलब्धि और अभिक्षमता परीक्षणों को परीक्षार्थियों के ज्ञान और उनकी क्षमता की ऊपरी सीमा का आकलन करने के दृष्टिगत तैयार किया जाता है।

कथन (II) : वस्तुनिष्ठ व्यक्तित्व परीक्षण और प्रक्षेपीय व्यक्तित्व परीक्षण परीक्षार्थियों के विशिष्ट व्यवहार व गुण का माप करने के प्रयोजन से तैयार किए जाते हैं।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सबसे उपयुक्त उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) कथन (I) और (II) दोनों सही हैं।
 (2) कथन (I) और (II) दोनों गलत हैं।

(3) कथन (I) सही है, लेकिन कथन (II) गलत है।

(4) कथन (I) गलत है, लेकिन कथन (II) सही है।

[Question ID = 2015][Question Description = Q09_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8057]
2. 2 [Option ID = 8058]
3. 3 [Option ID = 8059]
4. 4 [Option ID = 8060]

5) Given below are two statements : One is labelled as Assertion (A) and the other is labelled as Reason (R).

Assertion (A) : The purpose underlying modern and ICT based support system in teaching is to optimise learning outcomes.

Reasons (R) : An effective instructional support system has to be linked with enhancement of learning conditions.

In the light of the above statements, choose the correct answer from the options given below

- (1) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (2) Both (A) and (R) are true but (R) is NOT the correct explanation of (A)
- (3) (A) is true but (R) is false
- (4) (A) is false but (R) is true

नीचे दो कथन दिए गए हैं : एक अभिकथन (Assertion A) के रूप में लिखित है तो दूसरा उसके कारण (Reason R) के रूप में :

अभिकथन (A) : शिक्षण में आधुनिक और आई सी टी आधारित सहायता प्रणाली का निहित प्रयोजन अधिगम परिणामों को इष्टतम बनाना है।

कारण (R) : किसी प्रभावी शिक्षण सहायता प्रणाली को अधिगम परिस्थितियों में सुधार के साथ संयुक्त किया जाना चाहिए।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) (A) और (R) दोनों सत्य हैं और (R), (A) की सही व्याख्या है।
- (2) (A) और (R) दोनों सत्य हैं, लेकिन (R), (A) की सही व्याख्या नहीं है।
- (3) (A) सत्य है, लेकिन (R) असत्य है।
- (4) (A) असत्य है, लेकिन (R) सत्य है।

[Question ID = 2016][Question Description = Q10_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8061]
2. 2 [Option ID = 8062]
3. 3 [Option ID = 8063]
4. 4 [Option ID = 8064]

6) Which type of research encourages participant's perspective?

- (1) Ethnographic method (2) Historical research
- (3) Exegetic research (4) Experimental research

किस प्रकार के शोध में प्रतिभागी-परिपेक्ष्य को प्रोत्साहित किया जाता है ?

- (1) नृजातीय शोध (2) ऐतिहासिक शोध
- (3) व्यासयात्मक शोध (4) प्रयोगात्मक शोध

[Question ID = 2017][Question Description = Q11_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8065]
2. 2 [Option ID = 8066]
3. 3 [Option ID = 8067]
4. 4 [Option ID = 8068]

7) Hypothesis testing which results into either affirmation or disaffirmation is the explicit concern in which methods of research?

- (A) Descriptive method
- (B) Experimental method
- (C) Ex Post Facto method
- (D) Historical method
- (E) Exegetical method

Choose the correct answer from the options given below :

- (1) (A) and (B)
- (2) (B) and (C)

(3) (C) and (D)

(4) (D) and (E)

परिकल्पना परिक्षण जिसकी परिणति या तो अभिपुष्टि या अपुष्टि के रूप में होती है, शोध की निम्नलिखित में से किन विधियों का स्पष्ट सरोकार है?

- (A) विवरणात्मक विधि
- (B) प्रयोगात्मक विधि
- (C) कार्योत्तर विधि
- (D) ऐतिहासिक विधि
- (E) व्यासयात्मक विधि

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) (A) और (B)
- (2) (B) और (C)
- (3) (C) और (D)
- (4) (D) और (E)

[Question ID = 2018][Question Description = Q12_GP_20NOV_S1_SHAAN]

- 1. 1 [Option ID = 8069]
- 2. 2 [Option ID = 8070]
- 3. 3 [Option ID = 8071]
- 4. 4 [Option ID = 8072]

8) Match List I with List II. List I gives steps of research while List II provides techniques used.

List I List II Steps of research Techniques used

- (A) Problem formulation (I) Tabular and graphical representation of data
- (B) Hypothesis making (II) Drawing a subset from a larger set
- (C) Selecting a sampling procedure (III) Raising pivotal question in a field of enquiry
- (D) Data Analysis (IV) Setting up relationship among variables of research

Choose the correct answer from the option given below :

- (1) (A)-(III), (B)-(IV), (C)-(II), (D)-(I)
- (2) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)
- (3) (A)-(II), (B)-(III), (C)-(I), (D)-(IV)
- (4) (A)-(III), (B)-(I), (C)-(II), (D)-(IV)

सूची-I के साथ सूची-II का मिलान कीजिए। सूची-I में शोध के चरण प्रदत्त हैं, जबकि सूची-II में उनके द्वारा प्रयुक्त तकनीक

सूची-I	सूची-II
शोध के चरण	प्रयोग में लाई जानेवाली तकनीक
(A) समस्या सूत्रीकरण	(I) आंकड़ों का सारणिक और ग्राफिक प्रस्तुतीकरण
(B) परिकल्पना निर्माण	(II) एक वृहत्तर सेट से इकाइयों को लेना
(C) प्रतिचयन प्रक्रिया का चयन	(III) जांच के क्षेत्र में मुख्य प्रश्न उठाना
(D) आंकड़ा विश्लेषण	(IV) शोध के चरणों के बीच संबंध स्थापित करना

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) (A)-(III), (B)-(IV), (C)-(II), (D)-(I)
- (2) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)
- (3) (A)-(II), (B)-(III), (C)-(I), (D)-(IV)
- (4) (A)-(III), (B)-(I), (C)-(II), (D)-(IV)

[Question ID = 2019][Question Description = Q13_GP_20NOV_S1_SHAAN]

- 1. 1 [Option ID = 8073]

2. 2 [Option ID = 8074]
3. 3 [Option ID = 8075]
4. 4 [Option ID = 8076]

9) Given below are two statements

Statement (I) : There is no difference between format and styles of writing and referencing in a thesis and a research article.

Statement (II) : Research ethics and its observance is mandatory for all researches.

In the light of the above statements, choose the correct answer from the options given below:

- (1) Both Statement (I) and Statement (II) are true
- (2) Both Statement (I) and Statement (II) are false
- (3) Statement (I) is true but Statement (II) is false
- (4) Statement (I) is false but Statement (II) is true

नीचे दो कथन दिए गए हैं :

कथन (I) : एक शोध-प्रबंध और शोध-पत्र में लेखन और संदर्भन के स्वरूप और शैली के बीच कोई अंतर नहीं होता है।

कथन (II) : शोध संबंधी नैतिकता और इसका अनुपालन सभी शोधों के लिए अनिवार्य है।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) कथन (I) और (II) दोनों सत्य हैं।
- (2) कथन (I) और (II) दोनों असत्य हैं।
- (3) कथन (I) सत्य है, लेकिन कथन (II) असत्य है।
- (4) कथन (I) असत्य है, लेकिन कथन (II) सत्य है।

[Question ID = 2020][Question Description = Q14_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8077]
2. 2 [Option ID = 8078]
3. 3 [Option ID = 8079]
4. 4 [Option ID = 8080]

10) Given below are two statements : One is labelled as Assertion (A) and the other is labelled as Reason (R).

Assertion (A) : A research hypothesis (H₁), has to be tested with the help of a Null hypothesis called (H₀).

Reasons (R) : Tenability of research hypothesis (H₁) cannot be directly affirmed.

In the light of the above statements, choose the most appropriate answer from the options given below

- (1) Both (A) and (R) are correct and (R) is the correct explanation of (A)
- (2) Both (A) and (R) are correct but (R) is NOT the correct explanation of (A)
- (3) (A) is correct but (R) is not correct
- (4) (A) is not correct but (R) is correct

नीचे दो कथन दिए गए हैं : एक अभिकथन (Assertion A) के रूप में लिखित है तो दूसरा उसके कारण (Reason R) के रूप में :

अभिकथन (A) : किसी शोध परिकल्पना (H₁) का निराकरण परिकल्पना (H₀) की सहायता से परीक्षण किया जाना चाहिए।

कारण (R) : शोध परिकल्पना (H₁) की तर्कसंगति की अभिपुष्टि सीधे रूप से नहीं की जा सकती है।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सबसे उपयुक्त उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) (A) और (R) दोनों सही हैं और (R), (A) की सही व्याख्या है।
- (2) (A) और (R) दोनों सही हैं, लेकिन (R), (A) की सही व्याख्या नहीं है।
- (3) (A) सही है, लेकिन (R) सही नहीं है।
- (4) (A) सही नहीं है, लेकिन (R) सही है।

[Question ID = 2021][Question Description = Q15_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8081]
2. 2 [Option ID = 8082]
3. 3 [Option ID = 8083]
4. 4 [Option ID = 8084]

11) Every year Press Council of India celebrates the National Press-Day on :

- (1) January 30 (2) May 30
(3) October 15 (4) November 15

भारतीय प्रेस परिषद् प्रत्येक वर्ष राष्ट्रीय प्रेस दिवस निम्नलिखित में से किस तिथि को मनाता है?

- (1) 30 जनवरी (2) 30 मई
(3) 15 अक्टूबर (4) 15 नवम्बर

[Question ID = 2022][Question Description = Q16_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8085]
2. 2 [Option ID = 8086]
3. 3 [Option ID = 8087]
4. 4 [Option ID = 8088]

12) Which Newspaper logo bears "Let Truth prevail"?

- (1) The Statesman (2) Times of India
(3) The Tribune (4) The Hindu

किस समाचारपत्र का प्रतीक-चिन्ह (लोगो) "Let truth prevail" है?

- (1) दि स्टेट्समैन (2) टाइम्स ऑफ इंडिया
(3) दि ट्रिब्यून (4) द हिन्दू

[Question ID = 2023][Question Description = Q17_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8089]
2. 2 [Option ID = 8090]
3. 3 [Option ID = 8091]
4. 4 [Option ID = 8092]

13) Given below are two statements : One is labelled as Assertion (A) and the other is labelled as Reason (R).

Assertion (A) : The more performative broadcast is also more cohesive and popular, but owing to new media its effect is decreasing.

Reasons (R) : Internet is tending to eclipse broadcast media.

In the light of the above statements, choose the most appropriate answer from the options given below

- (1) Both (A) and (R) are correct and (R) is the correct explanation of (A)
(2) Both (A) and (R) are correct but (R) is NOT the correct explanation of (A)
(3) (A) is correct but (R) is not correct
(4) (A) is not correct but (R) is correct

नीचे दो कथन दिए गए हैं : एक अभिकथन (Assertion A) के रूप में लिखित है तो दूसरा उसके कारण (Reason R) के रूप में :

अभिकथन (A) : अधिक प्रसारण (ब्रॉडकास्ट) अपेक्षाकृत अधिक संसक्तिशील और लोकप्रिय होता है, परन्तु नई मीडिया की वजह से इसका प्रभाव घट रहा है।

कारण (R) : इंटरनेट प्रसारण (ब्रॉडकास्ट) मीडिया पर तेजहानि होने की ओर प्रवृत्त है।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सबसे उपयुक्त उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) (A) और (R) दोनों सही हैं और (R), (A) की सही व्याख्या है।
(2) (A) और (R) दोनों सही हैं, लेकिन (R), (A) की सही व्याख्या नहीं है।
(3) (A) सही है, लेकिन (R) सही नहीं है।
(4) (A) सही नहीं है, लेकिन (R) सही है।

[Question ID = 2024][Question Description = Q18_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8093]
2. 2 [Option ID = 8094]
3. 3 [Option ID = 8095]
4. 4 [Option ID = 8096]

14) For emerging field of mass communication researcher Paul Lazarsfeld proved to be seminal thinker and researcher in

what way?

- (A) For exploring the potential of Social Science methods.
- (B) For providing training with a high level of entrepreneurial skill.
- (C) For raising the standard of American Education System.
- (D) For making assumptions that media have limited direct effect.

Choose the most appropriate answer from the options given below :

- (1) (A) and (B) only
- (2) (B) and (C) only
- (3) (C) and (D) only
- (4) (A) and (D) only

जनसंचार के उभरते क्षेत्र हेतु शोधकर्ता पॉल लजर्सफील्ड किस प्रकार से एक प्रारंभिक चिंतक व शोधकर्ता साबित हुए?

- (A) समाज विज्ञान विधियों की क्षमता की खोज करने के लिए।
- (B) उच्च स्तरीय उद्यमिता कौशल के साथ प्रशिक्षण देने के लिए।
- (C) अमेरिका की शिक्षा प्रणाली का स्तर बढ़ाने के लिए।
- (D) यह धारणा बनाने के लिए कि मीडिया का प्रत्यक्ष प्रभाव सीमित होता है।

नीचे दिए गए विकल्पों में से सबसे उपयुक्त उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) केवल (A) और (B)
- (2) केवल (B) और (C)
- (3) केवल (C) और (D)
- (4) केवल (A) और (D)

[Question ID = 2025][Question Description = Q19_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8097]
2. 2 [Option ID = 8098]
3. 3 [Option ID = 8099]
4. 4 [Option ID = 8100]

15) From the list given below, identify the Psychological barriers to communication

- (A) Noise
- (B) Invisibility
- (C) Prejudice
- (D) Disinterest
- (E) Inattention

Choose the most appropriate answer from the options given below :

- (1) (A), (B) and (C) only
- (2) (B), (C) and (D) only
- (3) (C), (D) and (E) only
- (4) (A), (C) and (D) only

नीचे दी गई सूची में से सम्प्रेषण की मनोवैज्ञानिक बाधाओं को चिन्हित कीजिए।

- (A) शोरगुल
- (B) अदृश्यता
- (C) पूर्वाग्रह
- (D) अरुचि
- (E) ध्यान का न होना

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) केवल (A), (B) और (C)

- (2) केवल (B), (C) और (D)
- (3) केवल (C), (D) और (E)
- (4) केवल (A), (C) और (D)

[Question ID = 2026][Question Description = Q20_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8101]
2. 2 [Option ID = 8102]
3. 3 [Option ID = 8103]
4. 4 [Option ID = 8104]

16) The average monthly expenditure of a family was Rs. 4,000/- for the first 3 months; Rs. 4,500/- for the next 4 months and Rs. 5,000/- for the last 5 months of a year. If the total saving during the year was Rs. 5,000, find the average monthly income of the family

- (1) Rs. 3,000/- (2) Rs. 4,000/-
- (3) Rs. 5,000/- (4) Rs. 6,000/-

एक वर्ष के दौरान एक परिवार का औसत मासिक व्यय प्रथम 3 महीनों में 4000 रुपये, उसके अगले 4 महीनों में 4500 रुपये और अंतिम 5 महीनों में 5000 रुपये था। यदि उस वर्ष के दौरान कुल बचत 5000 रुपये थी तो उस परिवार की औसत मासिक आय कितनी थी?

- (1) 3000/- रुपये (2) 4000/- रुपये
- (3) 5000/- रुपये (4) 6000/- रुपये

[Question ID = 2027][Question Description = Q21_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8105]
2. 2 [Option ID = 8106]
3. 3 [Option ID = 8107]
4. 4 [Option ID = 8108]

17) Find the average of all prime numbers between 70 to 90

- (1) 76.5 (2) 98.25
- (3) 55.75 (4) 56.75

70 से 90 के बीच की सभी अभाज्य संख्याओं का औसत बतायें -

- (1) 76.5 (2) 98.25
- (3) 55.75 (4) 56.75

[Question ID = 2028][Question Description = Q22_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8109]
2. 2 [Option ID = 8110]
3. 3 [Option ID = 8111]
4. 4 [Option ID = 8112]

18) By selling 33 litres of milk, one gains the selling price of 11 litres. Find the gain in percentage :

- (1) 25% (2) 50%
- (3) 70% (4) 80%

कोई व्यक्ति 33 लीटर दूध बेचने पर 11 लीटर दूध के विक्रय मूल्य के बराबर लाभ अर्जित करता है। प्रतिशत में लाभ बताएं :

- (1) 25% (2) 50%
- (3) 70% (4) 80%

[Question ID = 2029][Question Description = Q23_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8113]
2. 2 [Option ID = 8114]
3. 3 [Option ID = 8115]
4. 4 [Option ID = 8116]

19) If the cost price is 95% of the selling price, then what is the profit in percentage?

- (1) 4.26% (2) 5.26%
- (3) 5% (4) 7.2%

यदि किसी वस्तु का लागत मूल्य उसके विक्रय मूल्य का 95% है तो लाभ की प्रतिशतता क्या है?

- (1) 4.26% (2) 5.26%
(3) 5% (4) 7.2%

[Question ID = 2030][Question Description = Q24_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8117]
2. 2 [Option ID = 8118]
3. 3 [Option ID = 8119]
4. 4 [Option ID = 8120]

20) If someone sells an item at a cost of Rs. 1,200/- with a loss of 25%, at what cost she/he should have sold it to get a profit of 30%?

- (1) Rs. 1,600/- (2) Rs. 2,000/-
(3) Rs. 2,080/- (4) Rs. 1,560/-

यदि कोई व्यक्ति किसी वस्तु को 25% प्रतिशत की हानि से उसे 1200/- रुपये में बेचता है तो 30% का लाभ कमाने के लिए उसे उस वस्तु को किस कीमत पर बेचना चाहिए था?

- (1) 1600/- रुपये (2) 2000/- रुपये
(3) 2080/- रुपये (4) 1560/- रुपये

[Question ID = 2031][Question Description = Q25_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8121]
2. 2 [Option ID = 8122]
3. 3 [Option ID = 8123]
4. 4 [Option ID = 8124]

21) Which one of the following sources of knowledge (pramāna) in classical Indian Philosophy is based on similarity of the unobserved object with a known object?

- (1) Arthāpatti (2) Anumāna
(3) Upamāna (4) Unuplabdhi

मूल भारतीय दर्शनशास्त्र में प्रमाण का निम्नलिखित में से कौन-सा स्रोत अज्ञात वस्तु की किसी ज्ञात वस्तु के साथ समानता पर आधारित है?

- (1) अर्थापत्ति (2) अनुमान
(3) उपमान (4) अनुपलब्धि

[Question ID = 2032][Question Description = Q26_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8125]
2. 2 [Option ID = 8126]
3. 3 [Option ID = 8127]
4. 4 [Option ID = 8128]

22) What is the correct sequence of steps in case of inference according to Indian Logic?

- (A) Statement of similarity/applicability of the example to case in consideration (upanaya)
(B) Statement of Reason (hetu)
(C) Affirmation of the thesis as proved (nigmana)
(D) Statement of thesis (Pratijñā)
(E) Giving an example of the underlying rule (udāharana)

Choose the correct answer from the options given below :

- (1) (D), (E), (A), (C), (B)
(2) (D), (C), (B), (A), (E)
(3) (D), (B), (E), (A), (C)
(4) (D), (E), (A), (B), (C)

भारतीय तर्कशास्त्र के अनुसार अनुमान के मामले में चरणों का सही क्रम क्या है?

- (A) विचारार्थ विषय से उदाहरण की समानता/प्रयोज्यता का कथन (उपनय)
(B) कारणों का कथन (हेतु)
(C) अभिधारणा की सिद्धि के रूप में पुष्टि (निगमन)
(D) अभिधारणा का कथन (प्रतिज्ञा)
(E) निहित नियम का उदाहरण देना (उदाहरण)

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) (D), (E), (A), (C), (B)
- (2) (D), (C), (B), (A), (E)
- (3) (D), (B), (E), (A), (C)
- (4) (D), (E), (A), (B), (C)

[Question ID = 2033][Question Description = Q27_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8129]
2. 2 [Option ID = 8130]
3. 3 [Option ID = 8131]
4. 4 [Option ID = 8132]

23) Which of the following schools of Classical Indian Philosophy reduce Śabda pramāna (verbal authority) to inference?

- (A) Nayāya
- (B) Vaiśeṣikas
- (C) Buddhists
- (D) Mīmāṃsā
- (E) Cārvāka/Lokāyata

Choose the correct answer from the options given below :

- (1) (B) and (C) only
- (2) (B), (C) and (E) only
- (3) (B) and (E) only
- (4) (A), (D) and (E) only

मूल भारतीय दर्शनशास्त्र की कौन-सा सम्प्रदाय शब्द प्रमाण को अनुमान के अंतर्गत मानता है?

- (A) न्याय
- (B) वैशेषिक
- (C) बौद्ध
- (D) मीमांसा
- (E) चार्वाक/लोकायत

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) केवल (B) और (C)
- (2) केवल (B), (C) और (E)
- (3) केवल (B) और (E)
- (4) केवल (A), (D) और (E)

[Question ID = 2034][Question Description = Q28_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8133]
2. 2 [Option ID = 8134]
3. 3 [Option ID = 8135]
4. 4 [Option ID = 8136]

24) Given below are two statements

Statement (I) : According to classical Indian Logic the psychological sequence also corresponds to the logical sequence.

Statement (II) : The logical structure represents not how we ought to infer, but how, as a matter of fact, we do infer.

In the light of the above statements, choose the correct answer from the options given below:

- (1) Both Statement (I) and Statement (II) are true
- (2) Both Statement (I) and Statement (II) are false
- (3) Statement (I) is true but Statement (II) is false
- (4) Statement (I) is false but Statement (II) is true

नीचे दो कथन दिए गए हैं :

कथन (I) : मूल भारतीय तर्कशास्त्र के अनुसार मनोवैज्ञानिक क्रम तार्किक क्रम के संगत भी होता है।

कथन (II) : तार्किक संरचना यह नहीं बताती है कि हमें किस प्रकार से अनुमान लगाना चाहिए बल्कि वस्तुतः यह बताती है कि हम कैसे अनुमान लगाते हैं।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) कथन (I) और (II) दोनों सत्य हैं।
- (2) कथन (I) और (II) दोनों असत्य हैं।
- (3) कथन (I) सत्य है, लेकिन कथन (II) असत्य है।
- (4) कथन (I) असत्य है, लेकिन कथन (II) सत्य है।

[Question ID = 2035][Question Description = Q29_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1

[Option ID = 8137]

2. 2

[Option ID = 8138]

3. 3

[Option ID = 8139]

4. 4

[Option ID = 8140]

25) Match List I with List II

List I List II

Steps of Argument Propositions

(A) Affirmation of the thesis as proven (I) Wherever there is smoke, there is fire as in the kitchen

(B) Statement of reason (II) There is fire on the hill

(C) Giving an example of underlying rule (III) Therefore there is fire on the hill

(D) Statement of thesis to be established (IV) Because there is smoke

सूची-I के साथ सूची-II का मिलान कीजिए।

सूची-I	सूची-II
तर्क के चरण	तर्कवाक्य
(A) अभिधारणा की प्रमाणित के रूप में पुष्टि	(I) जहाँ धुआँ होता है वहाँ आग होती है जैसे रसोईघर में।
(B) कारण का कथन	(II) पहाड़ी पर आग है।
(C) निहित नियम का उदाहरण देना	(III) इसलिए पहाड़ी पर आग है।
(D) स्थापित की जानेवाली अभिधारणा का कथन	(IV) क्योंकि वहाँ धुआँ है।

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) (A)-(I), (B)-(III), (C)-(IV), (D)-(II)

- (2) (A)-(IV), (B)-(III), (C)-(I), (D)-(II)
 (3) (A)-(III), (B)-(IV), (C)-(I), (D)-(II)
 (4) (A)-(II), (B)-(I), (C)-(III), (D)-(IV)

[Question ID = 2036][Question Description = Q30_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8141]
 2. 2 [Option ID = 8142]
 3. 3 [Option ID = 8143]
 4. 4 [Option ID = 8144]

26) An IT Company has recently produced a new laptop model that uses less power, is smaller in size and weighs less than previous laptop models.

The technology that has been used to accomplish this, is :

- (1) Faster RAM (2) Blu-Ray Drive
 (3) Solid State Hard Drive (4) LCD Technology

एक आई टी कम्पनी ने हाल ही में एक नये मॉडल के लैपटॉप का निर्माण किया है जिसमें कम विद्युत की खपत होती है तथा जो पिछले लैपटॉप मॉडलों की अपेक्षा आकार में छोटा और वजन में कम है।

ऐसा करन के लिए किस प्रौद्योगिक का प्रयोग किया गया है ?

- (1) फास्टर (तीव्र) रैम (2) ब्लू-रे ड्राइव
 (3) सॉलिड स्टेट हार्ड ड्राइव (4) एल सी डी टेक्नोलॉजी

[Question ID = 2037][Question Description = Q31_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8145]
 2. 2 [Option ID = 8146]
 3. 3 [Option ID = 8147]
 4. 4 [Option ID = 8148]

27) Given below are two statements : One is labelled as Assertion (A) and the other is labelled as Reason (R).

Assertion (A) : Every general-purpose computer must have an Operating System (OS) installed on it.

Reasons (R) : Man and Computer cannot communicate directly.

In the light of the above statements, choose the correct answer from the options given below

- (1) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
 (2) Both (A) and (R) are true but (R) is NOT the correct explanation of (A)
 (3) (A) is true but (R) is false
 (4) (A) is false but (R) is true

नीचे दो कथन दिए गए हैं : एक अभिकथन (Assertion A) के रूप में लिखित है तो दूसरा उसके कारण (Reason R) के रूप में :

अभिकथन (A) : प्रत्येक सामान्य प्रयोजन कम्प्यूटर में एक ऑपरेटिंग सिस्टम आवश्यक रूप से संस्थापित होना चाहिए।

कारण (R) : मनुष्य और कम्प्यूटर सीधे तौर पर आपस में संवाद नहीं कर सकते।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) (A) और (R) दोनों सत्य हैं और (R), (A) की सही व्याख्या है।
 (2) (A) और (R) दोनों सत्य हैं, लेकिन (R), (A) की सही व्याख्या नहीं है।
 (3) (A) सत्य है, लेकिन (R) असत्य है।
 (4) (A) असत्य है, लेकिन (R) सत्य है।

[Question ID = 2038][Question Description = Q32_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8149]
 2. 2 [Option ID = 8150]
 3. 3 [Option ID = 8151]
 4. 4 [Option ID = 8152]

28) Identify the correct order of the following storage capacities ranked from largest to smallest capacity

- (A) 1500 M Bytes
 (B) 5 K Bytes
 (C) 1 G Bytes
 (D) 2 T Bytes

Choose the correct answer from the option given below :

- (1) (D), (A), (C), (B)
 (2) (A), (D), (C), (B)
 (3) (A), (B), (C), (D)

(4) (D), (C), (A), (B)

सबसे बड़ी से सबसे छोटी क्षमता के क्रम में निम्नलिखित स्टोरेज क्षमताओं के सही क्रम की पहचान कीजिए।

(A) 1500 M Bytes

(B) 5 K Bytes

(C) 1 G Bytes

(D) T Bytes

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

(1) (D), (A), (C), (B)

(2) (A), (D), (C), (B)

(3) (A), (B), (C), (D)

(4) (D), (C), (A), (B)

[Question ID = 2039][Question Description = Q33_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8153]
2. 2 [Option ID = 8154]
3. 3 [Option ID = 8155]
4. 4 [Option ID = 8156]

29) Given below are two statements regarding a smartphone that has both Bluetooth and Wi-Fi technology :

Statement (I) : Wi-Fi has a shorter range than Bluetooth.

Statement (II) : Wi-Fi can transmit data at a faster rate than Bluetooth.

In the light of the above statements, choose the correct answer from the options given below:

- (1) Both Statement (I) and Statement (II) are true
- (2) Both Statement (I) and Statement (II) are false
- (3) Statement (I) is true but Statement (II) is false
- (4) Statement (I) is false but Statement (II) is true

स्मार्टफोन के संबंध में जिसमें ब्लूटूथ और वाई-फाई टेक्नोलॉजी दोनों हैं, नीचे दो कथन दिए गए हैं :

कथन (I) : वाई-फाई की रेंज ब्लूटूथ से कम होती है।

कथन (II) : वाई-फाई के माध्यम से ब्लूटूथ की अपेक्षा कहीं अधिक तीव्र दर से डेटा भेजा जा सकता है।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) कथन (I) और (II) दोनों सत्य हैं।
- (2) कथन (I) और (II) दोनों असत्य हैं।
- (3) कथन (I) सत्य है, लेकिन कथन (II) असत्य है।
- (4) कथन (I) असत्य है, लेकिन कथन (II) सत्य है।

[Question ID = 2040][Question Description = Q34_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8157]
2. 2 [Option ID = 8158]
3. 3 [Option ID = 8159]
4. 4 [Option ID = 8160]

30) Match List I with List II :

सूची-I के साथ सूची-II का मिलान कीजिए।

सूची-I (कम्प्यूटर पारिभाषिक शब्द)	सूची-II (प्रयोजन)
(A) OCR	(I) टंकित या हस्तलिखित दस्तावेजों का स्कैन करने के लिए प्रयुक्त होता है।
(B) OMR	(II) बहु-विकल्पीय परीक्षाओं में अंक प्रदान करने के लिए प्रयुक्त होता है।
(C) Email	(III) असमकालिक कम्युनिकेशन
(D) Instant Messaging	(IV) समकालिक कम्युनिकेशन

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) (A)-(II), (B)-(I), (C)-(IV), (D)-(III)
- (2) (A)-(II), (B)-(I), (C)-(III), (D)-(IV)
- (3) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)
- (4) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(IV), (D)-(III)

Match List I with List II :

List I (Computer Terms)	List II (Purpose)
(A) OCR	(I) Used to scan typed or handwritten documents
(B) OMR	(II) Used to mark multiple-choice examinations
(C) Email	(III) Asynchronous Communication
(D) Instant Messaging	(IV) Synchronous Communication

Choose the correct answer from the option given below :

- (1) (A)-(II), (B)-(I), (C)-(IV), (D)-(III)
- (2) (A)-(II), (B)-(I), (C)-(III), (D)-(IV)
- (3) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(III), (D)-(IV)
- (4) (A)-(I), (B)-(II), (C)-(IV), (D)-(III)

[Question ID = 2041][Question Description = Q35_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1

[Option ID = 8161]

2. 2

[Option ID = 8162]

3. 3

[Option ID = 8163]

4. 4

[Option ID = 8164]

31) Which of the following is an ozone depleting substance?

- (1) Sulphur dioxide (2) Methyl chloride
(3) Carbon dioxide (4) Methane

निम्नलिखित में से कौन-सा एक ओजोन का क्षरण करने वाला पदार्थ है?

- (1) सल्फर डाईआक्साइड (2) मिथाइल क्लोराइड
(3) कार्बन डाईआक्साइड (4) मीथेन

[Question ID = 2042][Question Description = Q36_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8165]

2. 2 [Option ID = 8166]

3. 3 [Option ID = 8167]

4. 4 [Option ID = 8168]

32) Which of the following sources of energy is not a form of solar power?

- (1) Tidal Power (2) Wind Power

(3) Coal (4) Hydro Power

निम्नलिखित में से कौन-सा ऊर्जा स्रोत सौर ऊर्जा का रूप नहीं है?

- (1) ज्वारीय ऊर्जा (2) पवन ऊर्जा
(3) कोयला (4) जलविद्युत

[Question ID = 2043][Question Description = Q37_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8169]
2. 2 [Option ID = 8170]
3. 3 [Option ID = 8171]
4. 4 [Option ID = 8172]

33) Which of the following natural hazards is characterized by progressive occurrence and multicausality?

- (1) Earthquake (2) Volcanic eruption
(3) Epidemic (4) Storm

निम्नलिखित में से कौन-सी प्राकृतिक आपदा उत्तरोत्तर बढ़ती है और उसमें अधिकाधिक लोग जान गवांते हैं?

- (1) भूकम्प (2) ज्वालामुखी विस्फोट
(3) महामारी (4) तूफान

[Question ID = 2044][Question Description = Q38_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8173]
2. 2 [Option ID = 8174]
3. 3 [Option ID = 8175]
4. 4 [Option ID = 8176]

34) The abbreviation NMSHE, in the context of Climate Action Plan of Govt. of India, stands for

- (1) National Mission on Solar-Hydro Energy
(2) National Mission on Sustaining Himalayan Ecosystem
(3) National Mission on Sustainable Hydrogen Energy
(4) National Mission on Survey of Himalayan Ecosystem

भारत सरकार की पर्यावरणीय कार्य योजना के संदर्भ में NMSHE निम्नलिखित में से किसका संक्षेपाक्षर है?

- (1) National Mission on Solar-Hydro Energy
(2) National Mission on Sustaining Himalayan Ecosystem
(3) National Mission on Sustainable Hydrogen Energy
(4) National Mission on Survey and Himalayan Ecosystem

[Question ID = 2045][Question Description = Q39_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8177]
2. 2 [Option ID = 8178]
3. 3 [Option ID = 8179]
4. 4 [Option ID = 8180]

35) Which of the following pollutants have adverse implications for human health as well as climate change?

- (A) Nitrogen dioxide
(B) Particulate matter (PM_{2.5})
(C) Ozone
(D) Methane
(E) Nitrous oxide

Choose the correct answer from the options given below :

- (1) (B), (C) and (D) only
(2) (A), (B) and (C) only
(3) (B) and (D) only
(4) (B) and (C) only

निम्नलिखित में से किन प्रदूषकों का प्रतिकूल प्रभाव मनुष्य के स्वास्थ्य और जलवायु परिवर्तन पर पड़ता है?

- (A) नाइट्रोजन डाईऑक्साइड
(B) कणाकार पदार्थ (PM_{2.5})
(C) ओजोन
(D) मीथेन
(E) नाइट्रस ऑक्साइड

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) केवल (B), (C) और (D)
- (2) केवल (A), (B) और (C)
- (3) केवल (B) और (D)
- (4) केवल (B) और (C)

[Question ID = 2046][Question Description = Q40_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8181]
2. 2 [Option ID = 8182]
3. 3 [Option ID = 8183]
4. 4 [Option ID = 8184]

36) In context of Higher Education, Hon'ble Supreme Court directed which of the following national body/organisation to frame and prescribe a course in Environment Education?

- (1) UGC ; ; (2) NCTE
(3) NCERT ; ; (4) AICTE

उच्च शिक्षा के संदर्भ में, मानवीय उच्चतम न्यायालय ने पर्यावरण शिक्षा में एक पाठ्यक्रम तैयार व निर्धारित करने के लिए निम्नलिखित में से किस राष्ट्रीय निकाय/संगठन को निर्देश दिया था ?

- (1) यू जी सी (2) एन सी टी ई
(3) एन सी ई आर टी (4) ए आई सी टी ई

[Question ID = 2047][Question Description = Q41_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8185]
2. 2 [Option ID = 8186]
3. 3 [Option ID = 8187]
4. 4 [Option ID = 8188]

37) Match List I with List II. List I names various organizations while List II gives their location :

List I ; ; ; List II

- (A) NAAC ; ; (I) Delhi
(B) NIEDA ; ; (II) Bengaluru
(C) NDRI ; ; (III) Lucknow
(D) CDRI ; ; (IV) Karnal

सूची-I के साथ सूची-II का मिलान कीजिए।

सूची-I	सूची-II
(A) एन ए ए सी	(I) दिल्ली
(B) एन आई ई डी ए	(II) बेंगलुरु
(C) एन डी आर आई	(III) लखनऊ
(D) सी डी आर आई	(IV) करनाल

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) (A)-(II), (B)-(III), (C)-(I), (D)-(IV)
- (2) (A)-(II), (B)-(I), (C)-(IV), (D)-(III)
- (3) (A)-(III), (B)-(II), (C)-(I), (D)-(IV)
- (4) (A)-(IV), (B)-(III), (C)-(II), (D)-(I)

[Question ID = 2048][Question Description = Q42_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8189]
2. 2 [Option ID = 8190]
3. 3 [Option ID = 8191]
4. 4 [Option ID = 8192]

38) NEP-2020 proposes to establish NETF. What are the stipulated functions of this body?

- (A) Articulate new directions for research and innovation in technology.
(B) Provide a platform for free exchange of ideas on use of technology to understand learning.

- (C) Engage multilingual experts to help promotion of all Indian Languages.
 (D) Advancing international research efforts to address global challenges in healthcare agriculture and climate change using AI (Artificial Intelligence).
 (E) Build intellectual and institutional capacities in Educational technology.

Choose the correct answer from the options given below :

- (1) (A), (D), (E) only
 (2) (A), (B), (E) only
 (3) (B), (D), (E) only
 (4) (A), (C), (D) only

नई शिक्षा नीति (एन ई पी)-2020 में एन ई टी एफ की स्थापना करने का प्रस्ताव है। इस निकाय के विहित प्रकार्य क्या हैं?

- (A) प्रौद्योगिकी में अनुसंधान और नवाचार हेतु नए निर्देश तैयार करना।
 (B) अधिगम को समझने हेतु प्रौद्योगिकी के प्रयोग के संबंध में विचारों के मुक्त आदान-प्रदान हेतु एक मंच मुहैया कराना।
 (C) सभी भारतीय भाषाओं को बढ़ावा देने में सहायता हेतु बहुभाषी विशेषज्ञों को शामिल करना।
 (D) स्वास्थ्य परिचर्या, कृषि और जलवायु परिवर्तन के क्षेत्र में वैश्विक चुनौतियों का सामना करने हेतु आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस का प्रयोग करते हुए अंतर्राष्ट्रीय अनुसंधान प्रयास करना
 (E) शिक्षा प्रौद्योगिकी में बौद्धिक और संस्थागत क्षमताओं का निर्माण करना

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) केवल (A), (D), (E)
 (2) केवल (A), (B), (E)
 (3) केवल (B), (D), (E)
 (4) केवल (A), (C), (D)

[Question ID = 2049][Question Description = Q43_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8193]
 2. 2 [Option ID = 8194]
 3. 3 [Option ID = 8195]
 4. 4 [Option ID = 8196]

39) Which of the following are e-learning platforms?

- (A) SWAYAM
 (B) PARAKH
 (C) SWAYAMPRAKHA
 (D) DIKSHA
 (E) MOOC

Choose the correct answer from the options given below :

- (1) (A), (B), (E) only
 (2) (A), (C), (D) only
 (3) (B), (C), (D) only
 (4) (C), (D), (E) only

निम्नलिखित में से कौन-से ई-अधिगम मंच हैं?

- (A) स्वयम्
 (B) परख
 (C) स्वयंप्रभा
 (D) दीक्षा
 (E) मूक

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

- (1) केवल (A), (B), (E)

(2) केवल (A), (C), (D)

(3) केवल (B), (C), (D)

(4) केवल (C), (D), (E)

[Question ID = 2050][Question Description = Q44_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8197]
2. 2 [Option ID = 8198]
3. 3 [Option ID = 8199]
4. 4 [Option ID = 8200]

40) Which among the following goals adopted by the UN member States in 2015 is related to SDG-4?

- (1) Good health and well being (2) Quality education
(3) Poverty alleviation (4) Industry innovation and infrastructure

संयुक्त राष्ट्र के सदस्य देशों द्वारा वर्ष 2015 में सतत विकास लक्ष्य-4 से संबंधित निम्नलिखित में से कौन-सा लक्ष्य अपनाया गया था?

- (1) उत्तम स्वास्थ्य और तंदुरुस्ती (2) गुणवत्तापरक शिक्षा
(3) गरीबी उन्मूलन (4) उद्योग नवाचार एवं अवसंरचना

[Question ID = 2051][Question Description = Q45_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8201]
2. 2 [Option ID = 8202]
3. 3 [Option ID = 8203]
4. 4 [Option ID = 8204]

Topic: - General Paper_Set1_C

1) Read the passage carefully and answer the questions that follow :

The Corona Virus COVID-19 pandemic is the defining global health crisis of our time and the greatest challenge we have faced since World War Two. Since its emergence in Asia late last year, the virus has spread to every continent except Antarctica. We have now reached the tragic milestone of one million deaths, and the human family is suffering under an almost intolerable burden of loss. But the pandemic is much more than a health crisis, its also an unprecedented socio economic crisis. Stressing every one of the country it touches, it has the potential to create devastating social, economic and political effects that will leave deep and longstanding scars. UNDP is the technical lead in the UN's socio economic recovery, alongside the health response lead by WHO, and the Global Humanitarian Response Plan, and working under the leadership of the UN Resident Coordinators. Every day, people are losing jobs and income, with no way of knowing when normality will return. Small islandnations, heavily dependent on tourism, have empty hotels and deserted beaches. The International Labour Organisation estimates that 400 million jobs would be lost. The World Bank projects a US \$110 billion decline in remittances this year, which could mean 800 million people will not be able to meet their basic needs.

गद्यांश को सावधानीपूर्वक पढ़ें तथा इसके बाद दिए गए प्रश्न का उत्तर दें।

कोरोना वायरस कोविड-19 महामारी हमारे समय का अभूतपूर्व वैश्विक स्वास्थ्य संकट और द्वितीय विश्वयुद्ध के बाद की सबसे बड़ी चुनौती है। पिछले वर्ष के अंतिम दिनों में एशिया में इसके उद्भव के साथ यह वायरस अंटार्कटिका को छोड़कर प्रत्येक महाद्वीप में फैल चुका है। अब तक दुःखद रूप से 10 लाख लोग अपनी जान गवां चुके हैं और पूरी मानवता को हानि का लगभग असहनीय बोझ उठाना पड़ रहा है। परन्तु यह महामारी स्वास्थ्य संकट से कहीं अधिक है, यह एक अभूतपूर्व सामाजिक-अर्थिक संकट भी है। देश का प्रत्येक व्यक्ति इससे प्रभावित है। इसके विनाशकारी सामाजिक आर्थिक और राजनीतिक प्रभाव पड़ने वाले हैं जिनके लम्बे समय तक गहरे निशान रहने वाले हैं। संयुक्त राष्ट्र को सामाजिक आर्थिक प्रतिपाप्ति

(रिकवरी) में यू एन डी पी एक तकनीकी नेतृत्व प्रदान कर रहा है, साथ ही यह विश्व स्वास्थ्य संगठन के सहयोग से चल रहे स्वास्थ्य संबंधी मुद्दों को भी देख रहा है तथा यह वैश्विक मानवीय अनुक्रिया नियोजन के कार्य को भी यू एन रेजिडेंट समन्वयक के नेतृत्व में निष्पन्न कर रहा है। हर दिन लोग अपनी नौकरियां और आय गवां रहे हैं। उन्हें नहीं पता कि परिस्थितियां कब सामान्य होंगी। पर्यटन पर निर्भर होते द्वीपीय राष्ट्रों के होटल और समुद्र-तट खाली पड़े हैं। अंतर्राष्ट्रीय श्रम संगठन का अनुमान है कि 400 मिलियन (40 करोड़) लोगों की नौकरियां जा सकती हैं। विश्व बैंक ने अनुमान लगाया है कि इस वर्ष धन-प्रेषण (रेमिटेंस) में 110 बिलियन अमेरिकी डालर की कमी आएगी। इसका अभिप्राय है कि 800 मिलियन (80 करोड़) लोग अपनी बुनियादी जरूरतों को पूरा करने में समर्थ नहीं हो पाएंगे।

The major crisis faced by the world since World War II is in which area?

- (1) Industrial (2) Technological
(3) Communication (4) Health

द्वितीय विश्वयुद्ध के बाद विश्व का सबसे बड़ा संकट किस क्षेत्र में आया है?

- (1) औद्योगिक (2) प्रौद्योगिकीय
(3) संचार (4) स्वास्थ्य

[Question ID = 2052][Question Description = Q46_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8205]
2. 2 [Option ID = 8206]
3. 3 [Option ID = 8207]
4. 4 [Option ID = 8208]

- 2) Read the passage carefully and answer the questions that follow :

The Corona Virus COVID-19 pandemic is the defining global health crisis of our time and the greatest challenge we have faced since World War Two. Since its emergence in Asia late last year, the virus has spread to every continent except Antarctica. We have now reached the tragic milestone of one million deaths, and the human family is suffering under an almost intolerable burden of loss. But the pandemic is much more than a health crisis, its also an unprecedented socio economic crisis. Stressing every one of the country it touches, it has the potential to create devastating social, economic and political effects that will leave deep and longstanding scars. UNDP is the technical lead in the UN's socio economic recovery, alongside the health response lead by WHO, and the Global Humanitarian Response Plan, and working under the leadership of the UN Resident Coordinators. Every day, people are losing jobs and income, with no way of knowing when normality will return. Small islandnations, heavily dependent on tourism, have empty hotels and deserted beaches. The International Labour Organisation estimates that 400 million jobs would be lost. The World Bank projects a US \$110 billion decline in remittances this year, which could mean 800 million people will not be able to meet their basic needs.

गद्यांश को सावधानीपूर्वक पढ़ें तथा इसके बाद दिए गए प्रश्न का उत्तर दें।

कोरोना वायरस कोविड-19 महामारी हमारे समय का अभूतपूर्व वैश्विक स्वास्थ्य संकट और द्वितीय विश्वयुद्ध के बाद की सबसे बड़ी चुनौती है। पिछले वर्ष के अंतिम दिनों में एशिया में इसके उद्भव के साथ यह वायरस अंटार्कटिका को छोड़कर प्रत्येक महाद्वीप में फैल चुका है। अब तक दुखःद रूप से 10 लाख लोग अपनी जान गवां चुके हैं और पूरी मानवता को हानि का लगभग असहनीय बोझ उठाना पड़ रहा है। परन्तु यह महामारी स्वास्थ्य संकट से कहीं अधिक है, यह एक अभूतपूर्व सामाजिक-आर्थिक संकट भी है। देश का प्रत्येक व्यक्ति इससे प्रभावित है। इसके विनाशकारी सामाजिक आर्थिक और राजनीतिक प्रभाव पड़ने वाले हैं जिनके लम्बे समय तक गहरे निशान रहने वाले हैं। संयुक्त राष्ट्र को सामाजिक आर्थिक प्रतिपत्ति (रिकवरी) में यू एन डी पी एक तकनीकी नेतृत्व प्रदान कर रहा है, साथ ही यह विश्व स्वास्थ्य संगठन के सहयोग से चल रहे स्वास्थ्य संबंधी मुद्दों को भी देख रहा है तथा यह वैश्विक मानवीय अनुक्रिया नियोजन के कार्य को भी यू एन रेजिडेंट समन्वयक के नेतृत्व में निष्पन्न कर रहा है। हर दिन लोग अपनी नौकरियां और आय गवां रहे हैं। उन्हें नहीं पता कि परिस्थितियां कब सामान्य होंगी। पर्यटन पर निर्भर होते द्वीपीय राष्ट्रों के होटल और समुद्र-तट खाली पड़े हैं। अंतर्राष्ट्रीय श्रम संगठन का अनुमान है कि 400 मिलियन (40 करोड़) लोगों की नौकरियां जा सकती हैं। विश्व बैंक ने अनुमान लगाया है कि इस वर्ष धन-प्रेषण (रेमिटेंस) में 110 बिलियन अमेरिकी डालर की कमी आएगी। इसका अभिप्राय है कि 800 मिलियन (80 करोड़) लोग अपनी बुनियादी जरूरतों को पूरा करने में समर्थ नहीं हो पाएंगे।

कोरोना वायरस (कोविड-19) महामारी हमारे समय का अभूतपूर्व वैश्विक स्वास्थ्य संकट और द्वितीय विश्वयुद्ध के बाद की सबसे बड़ी चुनौती है। पिछले वर्ष के अंतिम दिनों में एशिया में इसके उद्भव के साथ यह वायरस अंटार्कटिका को छोड़कर प्रत्येक महाद्वीप में फैल चुका है। अब तक दुःखद रूप से 10 लाख लोग अपनी जान गवां चुके हैं और पूरी मानवता को हानि का लगभग असहनीय बोझ उठाना पड़ रहा है। परन्तु यह महामारी स्वास्थ्य संकट से कहीं अधिक है, यह एक अभूतपूर्व सामाजिक-आर्थिक संकट भी है। देश का प्रत्येक व्यक्ति इससे प्रभावित है। इसके विनाशकारी सामाजिक आर्थिक और राजनीतिक प्रभाव पड़ने वाले हैं जिनके लम्बे समय तक गहरे निशान रहने वाले हैं। संयुक्त राष्ट्र को सामाजिक आर्थिक प्रतिपत्ति (रिकवरी) में यू एन डी पी एक तकनीकी नेतृत्व प्रदान कर रहा है, साथ ही यह विश्व स्वास्थ्य संगठन के सहयोग से चल रहे स्वास्थ्य संबंधी मुद्दों को भी देख रहा है तथा यह वैश्विक मानवीय अनुक्रिया नियोजन के कार्य को भी यू एन रेजिडेंट समन्वयक के नेतृत्व में निष्पन्न कर रहा है। हर दिन लोग अपनी नौकरियां और आय गवां रहे हैं। उन्हें नहीं पता कि परिस्थितियां कब सामान्य होंगी। पर्यटन पर निर्भर होते द्वीपीय राष्ट्रों के होटल और समुद्र-तट खाली पड़े हैं। अंतर्राष्ट्रीय श्रम संगठन का अनुमान है कि 400 मिलियन (40 करोड़) लोगों की नौकरियां जा सकती हैं। विश्व बैंक ने अनुमान लगाया है कि इस वर्ष धन-प्रेषण (रेमिटेंस) में 110 बिलियन अमेरिकी डालर की कमी आएगी। इसका अभिप्राय है कि 800 मिलियन (80 करोड़) लोग अपनी बुनियादी जरूरतों को पूरा करने में समर्थ नहीं हो पाएंगे।

The pandemic has left which of the following area unaffected?

- (1) Social (2) Economic
(3) Travel and tourism (4) Telecommunication

महामारी का निम्नलिखित में से किस क्षेत्र पर प्रभाव नहीं पड़ा है?

- (1) सामाजिक (2) आर्थिक
(3) यात्रा और पर्यटन (4) दूरसंचार

[Question ID = 2053][Question Description = Q47_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8209]
2. 2 [Option ID = 8210]
3. 3 [Option ID = 8211]
4. 4 [Option ID = 8212]

- 3) Read the passage carefully and answer the questions that follow :

The Corona Virus COVID-19 pandemic is the defining global health crisis of our time and the greatest challenge we have faced since World War Two. Since its emergence in Asia late last year, the virus has spread to every continent except Antarctica. We have now reached the tragic milestone of one million deaths, and the human family is suffering under an almost intolerable burden of loss. But the pandemic is much more than a health crisis, its also an unprecedented socio economic crisis. Stressing every one of the country it touches, it has the potential to create devastating social, economic and political effects that will leave deep and longstanding scars. UNDP is the technical lead in the UN's socio economic recovery, alongside the health response lead by WHO, and the Global Humanitarian Response Plan, and working under the leadership of the UN Resident Coordinators. Every day, people are losing jobs and income, with no way of knowing when normality will return. Small islandnations, heavily dependent on tourism, have empty hotels and deserted beaches. The International Labour Organisation estimates that 400 million jobs would be lost. The World Bank projects a US \$110 billion decline in remittances this year, which could mean 800 million people will not be able to meet their basic needs.

गद्यांश को सावधानीपूर्वक पढ़े तथा इसके बाद दिए गए प्रश्न का उत्तर दें।

कोरोना वायरस कोविड-19 महामारी हमारे समय का अभूतपूर्व वैश्विक स्वास्थ्य संकट और द्वितीय विश्वयुद्ध के बाद की सबसे बड़ी चुनौती है। पिछले वर्ष के अंतिम दिनों में एशिया में इसके उद्भव के साथ यह वायरस अंटार्कटिका को छोड़कर प्रत्येक महाद्वीप में फैल चुका है। अब तक दुःखद रूप से 10 लाख लोग अपनी जान गवां चुके हैं और पूरी मानवता को हानि का लगभग असहनीय बोझ उठाना पड़ रहा है। परन्तु यह महामारी स्वास्थ्य संकट से कहीं अधिक है, यह एक अभूतपूर्व सामाजिक-आर्थिक संकट भी है। देश का प्रत्येक व्यक्ति इससे प्रभावित है। इसके विनाशकारी सामाजिक आर्थिक और राजनीतिक प्रभाव पड़ने वाले हैं जिनके लम्बे समय तक गहरे निशान रहने वाले हैं। संयुक्त राष्ट्र को सामाजिक आर्थिक प्रतिपत्ति (रिकवरी) में यू एन डी पी एक तकनीकी नेतृत्व प्रदान कर रहा है, साथ ही यह विश्व स्वास्थ्य संगठन के सहयोग से चल रहे स्वास्थ्य संबंधी मुद्दों को भी देख रहा है तथा यह वैश्विक मानवीय अनुक्रिया नियोजन के कार्य को भी यू एन रेजिडेंट समन्वयक के नेतृत्व में निष्पन्न कर रहा है। हर दिन लोग अपनी नौकरियां और आय गवां रहे हैं। उन्हें नहीं पता कि परिस्थितियां कब सामान्य होंगी। पर्यटन पर निर्भर होते द्वीपीय राष्ट्रों के होटल और समुद्र-तट खाली पड़े हैं। अंतर्राष्ट्रीय श्रम संगठन का अनुमान है कि 400 मिलियन (40 करोड़) लोगों की नौकरियां जा सकती हैं। विश्व बैंक ने अनुमान लगाया है कि इस वर्ष धन-प्रेषण (रेमिटेंस) में 110 बिलियन अमेरिकी डालर की कमी आएगी। इसका अभिप्राय है कि 800 मिलियन (80 करोड़) लोग अपनी बुनियादी जरूरतों को पूरा करने में समर्थ नहीं हो पाएंगे।

Which continent is least affected by COVID-19?

- (1) Asia (2) North America
(3) Australia (4) Antarctica

कौन-सा महाद्वीप कोविड-19 से सबसे कम प्रभावित हुआ है?

(1) एशिया	(2) उत्तरी अमेरिका
(3) आस्ट्रेलिया	(4) अंटार्कटिका

[Question ID = 2054][Question Description = Q48_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8213]
2. 2 [Option ID = 8214]
3. 3 [Option ID = 8215]
4. 4 [Option ID = 8216]

- 4) Read the passage carefully and answer the questions that follow :

The Corona Virus COVID-19 pandemic is the defining global health crisis of our time and the greatest challenge we have faced since World War Two. Since its emergence in Asia late last year, the virus has spread to every continent except Antarctica. We have now reached the tragic milestone of one million deaths, and the human family is suffering under an almost intolerable burden of loss. But the pandemic is much more than a health crisis, its also an unprecedented socio economic crisis. Stressing every one of the country it touches, it has the potential to create devastating social, economic and political effects that will leave deep and longstanding scars. UNDP is the technical lead in the UN's socio economic recovery, alongside the health response lead by WHO, and the Global Humanitarian Response Plan, and working under the leadership of the UN Resident Coordinators. Every day, people are losing jobs and income, with no way of knowing when normality will return. Small island nations, heavily dependent on tourism, have empty hotels and deserted beaches. The International Labour Organisation estimates that 400 million jobs would be lost. The World Bank projects a US \$110 billion decline in remittances this year, which could mean 800 million people will not be able to meet their basic needs.

गद्यांश को सावधानीपूर्वक पढ़ें तथा इसके बाद दिए गए प्रश्न का उत्तर दें।

कोरोना वायरस कोविड-19 महामारी हमारे समय का अभूतपूर्व वैश्विक स्वास्थ्य संकट और द्वितीय विश्वयुद्ध के बाद की सबसे बड़ी चुनौती है। पिछले वर्ष के अंतिम दिनों में एशिया में इसके उद्भव के साथ यह वायरस अंटार्कटिका को छोड़कर प्रत्येक महाद्वीप में फैल चुका है। अब तक दुःखद रूप से 10 लाख लोग अपनी जान गवां चुके हैं और पूरी मानवता को हानि का लगभग असहनीय बोझ उठाना पड़ रहा है। परन्तु यह महामारी स्वास्थ्य संकट से कहीं अधिक है, यह एक अभूतपूर्व सामाजिक-आर्थिक संकट भी है। देश का प्रत्येक व्यक्ति इससे प्रभावित है। इसके विनाशकारी सामाजिक आर्थिक और राजनीतिक प्रभाव पड़ने वाले हैं जिनके लम्बे समय तक गहरे निशान रहने वाले हैं। संयुक्त राष्ट्र को सामाजिक आर्थिक प्रतिपत्ति (रिकवरी) में यू एन डी पी एक तकनीकी नेतृत्व प्रदान कर रहा है, साथ ही यह विश्व स्वास्थ्य संगठन के सहयोग से चल रहे स्वास्थ्य संबंधी मुद्दों को भी देख रहा है तथा यह वैश्विक मानवीय अनुक्रिया नियोजन के कार्य को भी यू एन रेजिडेंट समन्वयक के नेतृत्व में निष्पन्न कर रहा है। हर दिन लोग अपनी नौकरियां और आय गवां रहे हैं। उन्हें नहीं पता कि परिस्थितियां कब सामान्य होंगी। पर्यटन पर निर्भर होते द्वीपीय राष्ट्रों के होटल और समुद्र-तट खाली पड़े हैं। अंतर्राष्ट्रीय श्रम संगठन का अनुमान है कि 400 मिलियन (40 करोड़) लोगों की नौकरियां जा सकती हैं। विश्व बैंक ने अनुमान लगाया है कि इस वर्ष धन-प्रेषण (रेमिटेंस) में 110 बिलियन अमेरिकी डॉलर की कमी आएगी। इसका अभिप्राय है कि 800 मिलियन (80 करोड़) लोग अपनी बुनियादी जरूरतों को पूरा करने में समर्थ नहीं हो पाएंगे।

Which of the following organization has given technical lead in the UN's socio-economic recovery plan?

- (1) UNDP (2) UNICEF
(3) UN-GHRP (4) UNSC

निम्न में से किस संस्था ने UN की सामाजिक आर्थिक प्रतिपत्ति (रिकवरी) योजना को नेतृत्व प्रदान किया है?

(1) UNDP	(2) UNICEF
(3) UN-GHRP	(4) UNSC

[Question ID = 2055][Question Description = Q49_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8217]
2. 2 [Option ID = 8218]
3. 3 [Option ID = 8219]
4. 4 [Option ID = 8220]

5) Read the passage carefully and answer the questions that follow :

The Corona Virus COVID-19 pandemic is the defining global health crisis of our time and the greatest challenge we have faced since World War Two. Since its emergence in Asia late last year, the virus has spread to every continent except Antarctica. We have now reached the tragic milestone of one million deaths, and the human family is suffering under an almost intolerable burden of loss. But the pandemic is much more than a health crisis, its also an unprecedented socio economic crisis. Stressing every one of the country it touches, it has the potential to create devastating social, economic and political effects that will leave deep and longstanding scars. UNDP is the technical lead in the UN's socio economic recovery, alongside the health response lead by WHO, and the Global Humanitarian Response Plan, and working under the leadership of the UN Resident Coordinators. Every day, people are losing jobs and income, with no way of knowing when normality will return. Small island nations, heavily dependent on tourism, have empty hotels and deserted beaches. The International Labour Organisation estimates that 400 million jobs would be lost. The World Bank projects a US \$110 billion decline in remittances this year, which could mean 800 million people will not be able to meet their basic needs.

गद्यांश को सावधानीपूर्वक पढ़ें तथा इसके बाद दिए गए प्रश्न का उत्तर दें।

कोरोना वायरस कोविड-19 महामारी हमारे समय का अभूतपूर्व वैश्विक स्वास्थ्य संकट और द्वितीय विश्वयुद्ध के बाद की सबसे बड़ी चुनौती है। पिछले वर्ष के अंतिम दिनों में एशिया में इसके उद्भव के साथ यह वायरस अंटार्कटिका को छोड़कर प्रत्येक महाद्वीप में फैल चुका है। अब तक दुखद रूप से 10 लाख लोग अपनी जान गवां चुके हैं और पूरी मानवता को हानि का लगभग असहनीय बोझ उठाना पड़ रहा है। परन्तु यह महामारी स्वास्थ्य संकट से कहीं अधिक है, यह एक अभूतपूर्व सामाजिक-अर्थिक संकट भी है। देश का प्रत्येक व्यक्ति इससे प्रभावित है। इसके विनाशकारी सामाजिक आर्थिक और राजनीतिक प्रभाव पड़ने वाले हैं जिनके लम्बे समय तक गहरे निशान रहने वाले हैं। संयुक्त राष्ट्र को सामाजिक आर्थिक प्रतिपत्ति (रिकवरी) में यू एन डी पी एक तकनीकी नेतृत्व प्रदान कर रहा है, साथ ही यह विश्व स्वास्थ्य संगठन के सहयोग से चल रहे स्वास्थ्य संबंधी मुद्दों को भी देख रहा है तथा यह वैश्विक मानवीय अनुक्रिया नियोजन के कार्य को भी यू एन रेजीडेंट समन्वयक के नेतृत्व में निष्पन्न कर रहा है। हर दिन लोग अपनी नौकरियां और आय गवां रहे हैं। उन्हें नहीं पता कि परिस्थितियां कब सामान्य होंगी। पर्यटन पर निर्भर होते द्वीपीय राष्ट्रों के होटल और समुद्र-तट खाली पड़े हैं। अंतर्राष्ट्रीय श्रम संगठन का अनुमान है कि 400 मिलियन (40 करोड़) लोगों की नौकरियां जा सकती हैं। विश्व बैंक ने अनुमान लगाया है कि इस वर्ष धन-प्रेषण (रेमिटेंस) में 110 बिलियन अमेरिकी डालर की कमी आएगी। इसका अभिप्राय है कि 800 मिलियन (80 करोड़) लोग अपनी बुनियादी जरूरतों को पूरा करने में समर्थ नहीं हो पाएंगे।

In the wake of COVID-19 which of the following organisations/establishments will have least chances of closure?

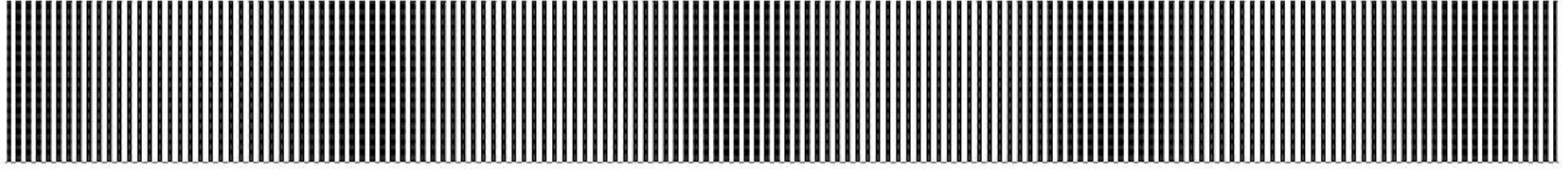
- (1) Tourism industry (2) Health care centres
(3) Industrial establishments (4) Educational institutions

कोविड-19 के आलोक में निम्नलिखित में से किन संगठनों/ प्रतिष्ठानों के बंद होने की सबसे कम संभावना होगी?

- (1) पर्यटन उद्योग (2) स्वास्थ्य परिचर्या केन्द्र
(3) औद्योगिक प्रतिष्ठान (4) शैक्षणिक प्रतिष्ठान

[Question ID = 2056][Question Description = Q50_GP_20NOV_S1_SHAAN]

1. 1 [Option ID = 8221]
2. 2 [Option ID = 8222]
3. 3 [Option ID = 8223]
4. 4 [Option ID = 8224]

prepp
Your Personal Exam Guide